

8

FESTIVAL
OF WORLD
CULTURES

WINDOW
ONTO

← THE →
WORLD

Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji

Women for Democratic (R)evolution

النساء من اجل الثورة الديمقراطية

Redakcja merytoryczna/Substantive editorship:

Agnieszka Cichocka

Anna Miler

Redakcja językowa i korekta/Language editorship and correction:

Agnieszka Cichocka

Anna Miler

Tłumaczenia z jęz. angielskiego/Translation from English

Bartłomiej Łuniewicz

Tłumaczenia z jęz. arabskiego/Translation from Arabic:

Bashar Akil

Projekt graficzny i skład/Graphic design and composotion:

Patrycja Orzechowska

Wydawca/Publisher: *Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku*

ISBN: 978-83-931394-9-1

www.nck.org.pl

Gdańsk 2014

Publikacja jest wynikiem projektu „Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji” realizowanego przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Arteria i Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 przy wsparciu finansowym Fundacji im. Anny Lindh. Odpowiedzialność za merytoryczną treść publikacji ponosi Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku. Treści zawarte w niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Fundacji im. Anny Lindh.

Publication is an outcome of „Women for Democratic (R)evolution” project realized by the Baltic Sea Cultural Centre in partnership with Arteria Association and Contemporary Art & Culture Center with financial support from Anna Lindh Foundation. The content of this publication is the sole responsibility of the Baltic Sea Cultural Centre and does not necessarily reflect the position of Anna Lindh Foundation.

Women for Democratic (R)evolution / Kobiety dla Demokratycznej (R)ewolucji

to interdyscyplinarny projekt realizowany przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Arteria i Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 z Kairu przy wsparciu finansowym Fundacji im. Anny Lindh. Projekt odbył się w ramach 8. Festiwalu Kultur Świata "Okno na świat". Skierowany był do młodych artystek z Polski i Egiptu, a jego celem było zwrócenie poprzez sztukę uwagi na rolę kobiet w sferze publicznej i społeczeństwie obywatelskim. Składał się z warsztatów międzykulturowych i komiksowych, wydarzeń kulturalnych, wystaw oraz publikacji powarsztatowych. Inspiracją dla projektu były przemiany społeczne i polityczne w północnej Afryce, które stały się tematem 8. Festiwalu Kultur Świata. Pomysłodawczynie czerpały także z wcześniej realizowanego przez Stowarzyszenie Arteria projektu „Dziewczyny też rysują komiksy!”.

Rola kobiet w życiu społecznym i politycznym jest mało znana i doceniana. Ich udział w aktywnościach politycznych wiąże się niejednokrotnie z koniecznością przezwyciężania licznych kulturowych nakazów i zakazów. Uczestniczki projektu wzięły udział w spacerze po terenach dawnej Stoczni Gdańskiej śladami w sierpniu 1980 roku: Anny Walentynowicz, Aliny Pienkowskiej, Joanny Dudy-Gwiazdy, Henryki Krzywonos i innych, aby poznać realia tego zaangażowania w Polsce w latach 80. Kobiety odegrały istotną rolę również podczas rewolucji w Egipcie. Przekształcanie świata to także codzienny trud kobiet - matek, babek, sióstr. Przeciwności, z którymi się zmagają, stały się tematem rozmów i rysunków podczas warsztatów.

Wierzimy, że sztuka odgrywa dużą rolę w budowaniu otwartych i pluralistycznych społeczeństw, że pozwala budować mosty i mówić o ważnych sprawach. Komiks niejednokrotnie w swojej historii stawał się środkiem rozpowszechniania treści emancypacyjnych. Operując głównie obrazem może docierać do ludzi w różnych częściach świata. Opierając się na tych przekonaniach przygotowaliśmy koncepcję polsko-egipskiego projektu, którego główną częścią były warsztaty komiksowe – spotkanie twórczyń z Egiptu i z Polski. Kiedy partnerem Nadbałtyckiego Centrum Kultury i Stowarzyszenia Arteria stało się Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 działające w Kairze, projekt nabrał realnych kształtów i zyskał międzykulturowy wymiar.

Wprowadzeniem do warsztatów komiksowych, trwających od 11 do 15 listopada w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku, był jednodniowy warsztat międzykulturowy dla uczestniczek projektu (10 rysowniczek z Egiptu oraz 20 rysowniczek z Polski) oraz prowadzących warsztaty. Otwarta dyskusja o demokracji, prawach człowieka, równouprawnieniu i różnorodności pomogła uczestniczkom lepiej zrozumieć motyw przewodni projektu, spotkanie stworzyło także swobodną przestrzeń do poznania się i integracji.

Efektem pięciodniowej pracy na warsztatach komiksowych są komiksy, rysunki, kolaże oraz forma przestrzenna, które znalazły się na wystawie. Rysowniczki z Polski i z Egiptu pracowały w trzech grupach, które prowadzili: Beata Sosnowska, Jacek Frąś i Mohamed Salah. Praca w każdej z warsztatowych grup przebiegała w inny sposób. Beata Sosnowska zachęcała uczestniczki do opowiedzenia historii swojego kraju przez dzieje kobiet w ich rodzinach. Z kolei Jacek Frąś i Mohamed Salah duży nacisk kładli na doskonalenie umiejętności tworzenia opowieści w formie komiksu. Jacek Frąś wybrał do publicznej prezentacji komiksy i rysunki spośród

wszystkich stworzonych podczas warsztatów plansz, w grupach Beaty Sosnowskiej i Mohameda Salaha powstały prace, które podsumowywały cały tydzień dyskusji i ćwiczeń.

Zaprezentowane na wystawie komiksy i rysunki pokazują jak duży wpływ miała na rysowniczkę wspólna praca. Przeplatają się w nich polskie i egipskie wątki. To właśnie możliwość wspólnej pracy, poznania swoich kultur i warunków życia w Polsce i w Egipcie, proces przemiany świadomości oraz większą otwartość na siebie nawzajem uczestniczki wymieniały jako największą wartość udziału w warsztatach. Były to także źródła ich artystycznych inspiracji. Prace prezentowane na wystawie są pełne emocji – tych, które towarzyszą przedstawianym tematom: relacjom z kobietami w swojej rodzinie, dojrzewaniu, przekraczaniu ról tradycyjnie przypisanych kobietom, ale też tych, które towarzyszyły pokonywaniu kolejnych barier w komunikacji i próbie zrozumienia siebie nawzajem.

Najważniejsze w trakcie projektu, co podkreślają uczestniczki, było spotkanie się kobiet pochodzących z dwóch różnych kultur - Polski i z Egiptu. Różnią się wiekiem, wykształceniem, sytuacją rodzinną i zawodową. Praca w grupie, w parach, opowiadanie sobie historii życia swojego i swojej rodziny, refleksja nad historią, która wpływa na życie konkretnych ludzi przełamywało bariery między nimi. Wiele z nich ostatniego dnia warsztatów mówiło o tym, że wszystkie są podobnymi do siebie kobietami z podobnymi problemami i doświadczeniami, choć z drugiej strony widziały różnice codziennych warunków życia. Wartością projektu była także możliwość doskonalenia swojego warsztatu rysowniczego i umiejętności opowiadania historii. Ponieważ wiele z uczestniczek uczy lub wyklada, nowe umiejętności i wiedza zostaną przez nie przekazane innym osobom. Warsztaty przypominały także, jaką siłę może mieć sztuka, -stwarzając przestrzeń do mówienia o ważnych kwestiach. Możliwość dyskusji nad przyjętymi rozwiązaniami formalnymi, pozwalała uczestniczkom szukać nowych sposobów wyrażania siebie. Podczas warsztatów powstała przestrzeń do dialogu, w której rysowniczki poczuły się wolne, mogły swobodnie opowiedzieć o swoich uczuciach i doświadczeniach, odkrywać w sztuce siebie, zrozumieć, że dobrze się różnić i że, choć historia każdej z nich była inna, złożyły się one na jedną opowieść.

Wystawa prezentowana była w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie, w Galerii Cheap East w Poznaniu, w Mediatece we Wrocławiu oraz w Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 w Kairze. Możliwa była dzięki współpracy z członkami Polskiej Sieci Fundacji im. Anny Lindh.

Dziękujemy wszystkim osobom zaangażowanym w realizację tego projektu. Było on dużym wyzwaniem merytorycznym i organizacyjnym. Dziękujemy uczestniczkom i prowadzącym za ogromną energię twórczą. To Wasz udział wypełnił projekt treścią.

Dziękujemy!

Planujemy kolejne prezentacje wystawy w Polsce i za granicą, pracujemy również nad kontynuacją projektu. Jednak najbardziej nas cieszy, że uczestniczki utrzymują kontakt i rozpoczynają wspólne działania.

W Państwa ręce oddajemy publikację, która jest owocem nie tylko intensywnej pracy artystycznej rysowniczek, ale przede wszystkim wyrazem ich emocji, uczuć i doświadczeń.

Women for Democratic (R)evolution / Kobiety dla Demokratycznej (R)ewolucji

is an interdisciplinary project realized by the Baltic Sea Cultural Centre in Gdańsk in partnership with Arteria Association and Contemporary Culture and Art Centre Darb 1718 from Cairo with financial support of Anna Lindh Foundation. The project took place within the 8th Festival of World Cultures "Window onto the world". It was directed at young artists from Poland and Egypt and its aim was to emphasize the role of women in public sphere and civil society through art.

The project consisted of intercultural and comics workshops, cultural events, post-comics exhibitions and publications. Inspiration for the project were social and political changes across Northern Africa which became the main theme for the 8th Festival of World Cultures "Window onto the world".

The originators were also inspired by the project "Girls also draw comics" previously conducted by Arteria Association. The role of women in social and political life is little known and under-appreciated. Their participation in political activities is often connected with a necessity to overcome many cultural obligations and prohibitions. Project participants took part in a walk around territories of the former Gdansk Shipyard following footsteps of women taking part in the strike in August 1980 - Anna Walentynowicz, Alina Pieńkowska, Joanna Duda-Stars, Henryki Krzywonos and others to learn about the commitment they took in Poland in the 80s. Women also played an important role during the revolution in Egypt. Transforming the world is also a daily effort of women - mothers, grandmothers, sisters. Adversities they are facing have become the topic of conversations and drawings during the workshops.

We believe that art plays a crucial role in building open and plural societies, that it allows to build bridges and talk about important issues. Comics has often become means of disseminating emancipatory themes. Being a mostly graphic form it can reach people of various nationalities. Based on these beliefs we prepared a concept of Polish - Egyptian project which main part were comics workshops - meetings of artists from Poland and Egypt. When the Contemporary Culture and Art Centre Darb 1718 from Cairo became the partner of the Baltic Sea Cultural Centre and Arteria Association the project was enriched by a real intercultural dimension.

Introduction to the comics workshops lasting from 11 to 15 November at the Old Town Hall in Gdansk, was a one-day intercultural workshop for project participants (10 artists from Egypt and 20 artists from Poland), and the leaders of comics workshops. Open discussion on democracy, human rights, equality and diversity helped the participants better understand the theme of the project, the meeting also created an open space for interaction and integration. The result of a five-day work at the comics workshops are comics, drawings, collages, and a spatial form, which were all presented at the final exhibition. Polish and Egyptian cartoonists worked in three groups, which were led by Beata Sosnowska, Jacek Fraś and Mohamed Salah. Work in each of the groups proceeded in another way. Beata Sosnowska encouraged participants to tell the history of their country through stories of women in their families. Jacek Fraś and Mohamed Salah emphasized improving artistic abilities to create stories in comics form. Jacek Fraś chose for the final exhibition drawings from all comics boards created during the workshop, in groups of Beata Sosnowska and Mohamed Salah works summarizing the entire week of discussions and exercises were created.

Comics and drawings presented at the exhibition show how influential for both Polish and Egyptian participants was the common work. It is very visible that Polish and Egyptian themes intersperse. Among the greatest values that the participants mentioned as the results of the workshops were: opportunity to work together and get to know each others' cultures and living conditions, the process of transformation one's own consciousness and a greater openness to each other. These were also the sources of their artistic inspirations. The works presented at the exhibition are full of emotions - those that accompany presented topics: relationships with women in their families, growing up, going beyond the roles traditionally assigned to women, but also those that accompanied overcoming barriers of communication and trying to understand each other. The most important in the project, which is emphasized by the participants, was the meeting of women from two different cultures - Poland and Egypt. They differ in age, education background, family and professional situation. Working in a group, in pairs, telling stories of their lives and lives of their families, reflection on history affecting lives of real people helped to overcome barriers between them. On the last day of workshops many of them said that they were all women with similar problems and experiences, but on the other hand, they saw differences in daily living conditions. The value of the project was the opportunity to improve drawing and storytelling skills. Since many of the participants teach, these new skills and knowledge will be passed on to other people. The workshop also reminded how powerful can art be, creating space to talk about important issues. Opportunity to discuss various formal arrangements, allowed the participants to look for new ways to express themselves. The workshops created space for dialogue, in which the artists felt free, they could freely talk about their feelings and experiences, discover themselves in art and understand that it is good to differ and that, although the history of each of them was different, they made up for one story. The exhibition was presented at the International Culture Centre in Cracow, Cheap East Gallery in Poznań, Mediateka in Wrocław and Contemporary Culture and Art Centre Darb 1718 in Cairo. It was possible thanks to the cooperation with members of the Polish Network of Anna Lindh Foundation.

We would like to thank all people involved in this project. It was a big challenge both in terms of the content and its organization. We would like to thank participants and the leading artists for their great creative energy. This is you that filled the project with the content. Thank you!

We are planning further presentations of the exhibition in Poland and abroad. We are also working on continuation of the project. But we are mostly pleased with the fact that participants keep in touch with each other and started various joint activities.

We present to you a publication which is not only the result of intense artistic work but above all an expression of emotions, feelings and experiences.

"النساء من أجل الثورة الديمقراطية" هو مشروع متعدد التخصصات يقوم بتنفيذه المركز الثقافي بحر البلطيق في جدانسك في شراكة مع جمعية أرتيريا و مركز الثقافية درب 1718 للفنون المعاصرة في القاهرة بدعم من مؤسسة أنا ليند. استغرق المشروع المقام في مهرجان الثامن للثقافات العالمية "نافذة على العالم". كان موجه إلى الفنانات الشابات من بولندا ومصر، وكان هدفه رسم من خلال الفن دور المرأة في المجتمع العام والمجال المدني. تألف من ورشة عمل، والكتب المصورة والثقافات، والأحداث الثقافية والمعارض والمنشورات. وكان مصدر الهام المشروع التغيرات الاجتماعية والسياسية في شمال أفريقيا، والتي أصبحت موضوع المهرجان الثامن للثقافات العالمية. كما ان كانت المنشآت قد أجريت سابقا من قبل مشروع المنظم من قبل ارتيريا "الفتيات أيضا ترسم الكوميكس".

دور المرأة في الحياة الاجتماعية والسياسية ليس معروف ومقدّر. مشاركتهم في الأنشطة السياسية غالبا ما ترتبط مع الحاجة إلى التغلب على العديد من المهام الثقافية. أصبح قسما من المشروع المشي من على خطى المشاركات بالإضراب (إنّا فاليينتينوفيتش، ألينا بينكوفسكا، جوانا دودا جفيازدا، هنريكا كجيفونوس) في ترسانة جدانسك فيالثمانينات. لعبت النساء دورا هاما أثناء الثورة في مصر. تحويل العالم هو أيضا من الجهود اليومية للنساء - الأمهات والجندات والأخوات. الأضداد، التي تواجهها، أصبحت موضوع المحادثة والرسوم.

"نحن نعتقد أن الفن يلعب دورا كبيرا في بناء مجتمعات منفتحة وتعددية، التي تسمح لبناء الجسور والحديث عن القضايا الهامة. الكوميكس في الكثير من الأحيان في تاريخه أصبح وسيلة للنشر والتحرر. يكن من خلال الرسم بشكل رئيسي الوصول إلى الناس في أجزاء مختلفة من العالم. وعلى أساس هذه المعتقدات لقد قمنا بتجهيز المشروع البولندي المصري، الذي كان جزءا رئيسيا منه هي ورشات عمل الكوميكس - اجتماع مؤلفات من مصر وبولندا. عندما أصبح مركز الثقافة والفنون المعاصرة درب 1718 شريك مركز الثقافة بحر البلطيق ورابطة ارتيريا، اتخذ المشروع شكل واقعي واكتسب بعدا حقيقيا بين الثقافات".

كانت المقدمة إلى ورشة العمل الكوميكس الذي دام بين 11-15 نوفمبر في قاعة البلدة القديمة في جدانسك، ورشة عمل ليوم واحد للمشاركات في المشروع بين الثقافات (10 رسامات من مصر و 10 من بولندا)، بالاشتراك مع مدراء ورشات العمل. وقد ساعد المشاركات النقاش المفتوح حول الديمقراطية وحقوق الإنسان والمساواة والتنوع في فهم أفضل لموضوع المشروع، كما أنشأ الاجتماع مساحة حرة للتعارف والتكامل.

نتيجة العمل لمدة خمسة أيام في ورشات العمل هي الكوميكس والرسومات والفن التصويري، الذي عرض هو في المعرض. عملت رسامات الكاريكاتير البولندية والمصرية في ثلاث مجموعات، والتي كانت بقيادة بياتا سوسنوفكا، ياتسيك فرانش ومحمد صلاح. مضى العمل في كل من المجموعات بطريقة أخرى. شجعت بياتا سوسنوفكا المشاركات على وصف قصة بلادهم من خلال تاريخ النساء في عائلاتهم. وركز بدوره، ياتسيك فرانش ومحمد صلاح على تحسين القدرة على تأليف القصص في شكل كتاب فكاهي. اختار ياتسيك فرانش للعرض العام الكاريكاتير والرسوم من جميع التي تألفت أثناء ورشة عمل. وفي جماعات بياتا سوسنوفسكا ومحمد صلاح تألفت أعمال التي تلخص اسبوع كامل من المناقشات والتدريبات.

عرضت في المعرض كوميكسات ورسومات تظهر كيف كان للعمل الجماعي تأثيرا كبيرا على عمل الرسامات. وقالت المشتركات انه خلال الورشات كانت القيمة الاكبر للانفتاح وتبادل الاراء وفرصة العمل سويا، والتعارف على ثقافتهم والظروف المعيشية في بولندا ومصر وعملية التحول من الوعي. كان ذلك أيضا مصدر إلهامهم الفني. الأعمال المعروضة في المعرض مليئة

بالعواطف - تلك التي تصاحب المواضيع المطروحة: العلاقات مع النساء في عائلتها، والنضج، وعبور الأدوار المسندة تقليديا للنساء، ولكن أيضا عواطف تلك التي رافقت التغلب على الحواجز اللغوية، ومحاولة فهم كل منهن الآخر.

كان أهم شيء في خلال المشروع ، برأي المشاركات ، ألتقاء نساء من ثقافتين مختلفتين - البولندية ومصر. تختلف في العمر والتعليم و حالة الأسرة والحالة المهنية. العمل في مجموعة من اثنتين، وتبادل قصة حياتهم وأسرتهن ، والانعكاس على التاريخ الذي يؤثر على حياة الناس ساعد على كسر الحواجز بينهم. وقال العديد منهم في اليوم الأخير من ورشة العمل أنهم جميعا مماثلات إلى كل النساء الأخريات بحيث المشاكل و التجارب المماثلة ، ولكن من ناحية أخرى ، شهدوا خلافاً في الظروف المعيشية اليومية. بلغت قيمة المشروع الفرصة بتحسين وضعه الرسومي ورواية القصص. ومن منذ ان العديد من المشاركات تعلم أو تحاضر فإنه يتم نقل المهارات والمهن الجديدة من شخص الى شخص اخر. وذكرت ورشة العمل أيضا أن يمكن أن يكون للفن قوة في تأليف مساحة للحديث عن المسائل الهامة. سمحت فرصة مناقشة القرارات الرسمية المعتمدة، للمشاركات البحث عن طرق جديدة للتعبير عن أنفسهن . نشأت خلال ورشة العمل مساحة للحوار ، التي شعرت فيها الرسامات بالحرية ، وتمكنت من التحدث عن مشاعرهم وتجاربهم ، واكتشاف نفسهن في الفن ، وفهم انه من الجيد ان يكون هناك اختلاف، وعلى الرغم من أن تاريخ كل منهن كان مختلف، فإنه يتكون في قصة واحدة.

وقدم المعرض في مركز الثقافي الدولي في كراكوف، وفي معرض Cheap East في مدينة بوزنان، و في المركز الثقافي في فروتسواف MEDATEKA ومركز الثقافة والفنون المعاصرة درب في القاهرة. كان ممكنا بفضل تعاون أعضاء مؤسسة الشبكة البولندية أنا ليند.

"شكرا لجميع الذين شاركوا في هذا المشروع. كان تحديا كبيرا من المحتوى والتنظيم. شكرا للمشاركات والمدراء على الطاقة الإبداعية العظيمة. لقد أملت أعمالكم هذا المشروع. شكرا لكم!

نحن نخطط لعرض أخرى في بولندا وفي الخارج، ونعمل أيضا على استمرار المشروع. ولكن الذي يسرنا كثيرا هو أن المشاركات اتصال دائم وبدأت الأنشطة المشتركة.

نضع في أيديكم نشر المشروع ، الذي هو فاكهة ليس فقط من اعمال المشاركات المكثفة، ولكن قبل اي شيء تعبير عن عواطفهم، ومشاعرهم وخبراتهم".

أنا ميلر و اجنيشكا تشيخوتسكا

KOLEKTYW

CZYLI W GRUPIE

S I Ł A

Kolektyw, czyli w grupie siła¹

Jeśli kolektywem nazwiemy grupę osób prezentującą wspólne stanowisko w danej sprawie, to historia kolektywów kobiecych zaczynałaby się wtedy, kiedy kobiety określiły siebie jako grupę interesów. Jednym z ich celów było uzyskanie dostępu do edukacji. Choć oficjalnie prawo do edukacji, w tym artystycznej, kobiety otrzymały dopiero na przełomie XIX i XX wieku, były nieliczne wyjątki: działające, mniej lub bardziej pod prąd czasów, zgromadzenia kobiece, stające się kolebkami sztuki, rzemiosła i wiedzy dostępnej dla żeńskiej części społeczeństwa. W Bolonii już w XIII wieku funkcjonowała szkoła artystyczna dla dziewcząt. Efektem tego był zupełnie odmienny od reszty Europy obraz demograficzny bolońskiej sceny artystycznej: żyło i tworzyło tam o wiele więcej artystek niż gdziekolwiek indziej w tym samym czasie. Ostoją kobiecej edukacji w różnych epokach były także zgromadzenia duchowe, w których rozwijało się rzemiosło, sztuka i myśl intelektualna nieograniczane prawem i zasadami obowiązującymi poza murami zakonów.

We współczesnej historii o powszechności kobiecych kolektywów możemy mówić dopiero w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, kiedy zaangażowały się one w politykę, sztukę czy polemiki obyczajowe. Rozwój feminizmu w latach siedemdziesiątych radykalnie zmienił sztukę. Artystyczne i polityczne manifestacje kobiet odbywały się z nieznaną dotąd częstotliwością. Niebagatelną rolę w tym procesie miały inicjatywy kolektywów: grupy artystyczne, wystawy, akcje z pogranicza sztuki i aktywizmu społecznego. Powstawały grupy skupiające się wokół różnorodnych motywów przewodnich: zwracające uwagę na brak kobiet w sztuce, takie jak WAR (Woman Artist in Revolution założone w 1969 roku), reprezentujące głos artystek afroamerykańskich: Where We At (WWA) Black Women Artist, kolektywy lokalne, np. Los Angeles Council of Women Artists i te skupione wokół określonych dziedzin artystycznych: Las Mujeres Muralistas, Spiderwoman's Theater. Nie ma wątpliwości, że bez wysiłku aktywistek zmiany dotyczące obecności kobiet w dziedzinach artystycznych, które zapoczątkowały kolektywy, a które były kontynuowane przez kolejne pokolenia (np. powstałe w latach osiemdziesiątych Guerrilla Girls) nie miałyby szansy dokonać się w takim zakresie i intensywności.

KOMIKSOWE
REWOLUCJE
KOBIET

Komiksowe rewolucje kobiet

Lata siedemdziesiąte to też początek historii komiksowych kolektywów kobiecych – głównie na gruncie amerykańskim. Zakładane były przez artystki undergroundowe, które po pierwszych fascynacjach alternatywną sceną komiksową odkryły, że działa ona w oparciu o silne relacje towarzyskie mężczyzn. „Przerodziły się one w kolejny rodzaj zamkniętego systemu (...) Były swego rodzaju klubami tylko dla chłopców. Cały underground komiksowy opierał się na kumplach publikujących kumpli, nas [kobiet - KK] nawet nie wpuszczali” – opowiada artystka Lee Marrs². Reakcją na tę formę wykluczenia było samoorganizowanie się kobiet wokół różnego rodzaju inicjatyw wydawniczych: zinów i magazynów. Pierwszym z nich był „It Ain't Me, Babe” zapoczątkowany w 1970 roku, zaraz po nim, w 1972 roku, powstał wydawany przez kolejne dwadzieścia lat: „Wimmen's Comix” oraz kolejne m.in. „Tits & Clits” czy „Wet Satin”. Magazyny były forum, na łamach którego artystki mogły prezentować swoje prace. Tworzyły się wokół nich zgromadzenia towarzyskie i artystyczne grupy lobbujące na rzecz obecności kobiet na scenie komiksowej.

Również obecnie, głównie za sprawą Internetu, rozwijają się komiksowe kolektywy kobiece: międzynarodowy „Chicks on Comics” skupiający dziewięć artystek europejskich i południowoamerykańskich, tworzących na potrzeby wspólnego bloga, organizujących seminaria, wystawy i spotkania. Inny, tworzący bazę wiedzy na blogu ladydrawers.wordpress.com: „The Ladydrawers Comics Collective” jest „zgromadzeniem kobiet, mężczyzn, osób transgenderowych i osób o płci niebinarnej, które prowadzą badania, publikują komiksy, piszą na ich temat w kontekście ekonomii, rasy, seksualności i gender (...)”³. Mniej lub bardziej trwałe kooperatywy artystyczne znajdziemy wszędzie, jak świat długi i szeroki. Pełnią one niebagatelną rolę w promocji kobiet w komiksie poprzez stwarzanie możliwości prezentacji prac podczas licznych eventów czy wspólnie wydawane publikacje. W Europie jest to między innymi szwedzki feministyczny skład „Dotterbolaget” – kilkudziesięcioosobowa grupa artystek i aktywistek podejmująca działania wzajemnie wspierające własny rozwój. Wspólnie prowadzą bloga, wydają fanzyny, organizują wydarzenia. Nierzadko kolektywy organizują się w stowarzyszenia czy fundacje. Przykładem jest amerykańska organizacja „Friends of Lulu”, która wykracza poza działania wydawnicze i eventowe. Od 1997 roku „Przyjaciółki Lulu” przyznają coroczną nagrodę dla twórczyń komiksów, wręczaną podczas Comic-Con International – jednego z najważniejszych konwentów komiksowych na świecie.

2

Tłumaczenie własne za: *Pretty in Ink. North American Women Cartoonists 1896-2013*, Trina Robbins, Seattle 2013.

3

Dlaczego kolektywy, nawet te o charakterze chwilowym i efemerycznym, były i są istotne? Cechuje je wspólnota celów artystycznych bądź interesów grupy, ale i różnorodność doświadczeń. Główne ich funkcje to: dialog oparty na wspólnocie, promocja oraz „empowerment” – wzmocnienie i ośmielenie członkiń kolektywu, stworzenie bezpiecznego otoczenia dla twórczości, która nie znajduje miejsca w mainstreamie. Kolektywny głos brzmi donośniej, a zwielokrotnione indywidualne doświadczenia zostają dostrzeżone przez społeczeństwo. Za sprawą ruchów aktywistycznych kobiet w sztuce dokonały się historyczne zmiany: pojawiły się treści i tematy wcześniej nieobecne.

O podobnych aspektach funkcjonowania w kolektywie opowiadały uczestniczki projektów komiksowych organizowanych tylko dla kobiet. W 2010 roku w Trójmieście za sprawą Stowarzyszenia Arteria powstała inicjatywa „Dziewczyny też rysują komiksy!”. Był to projekt, który przy wsparciu Programu „Młodzież w działaniu”, a następnie – w drugiej edycji – dzięki dofinansowaniu Miasta Gdańska wskazywał na problem braku kobiet w komiksowej przestrzeni artystycznej. Na akcję złożyły się warsztaty komiksowe i ogólnoartystyczne, w których udział brały tylko rysowniczkі. Finałem projektu były wystawy oraz publikacje prac. Grupa kobiet w wieku 16-35 lat pracowała wspólnie przez ponad dwa miesiące, tworząc indywidualne grafiki i komiksy, zakładając wspólne blogi, zawiązując przyjaźnie.

**KOLEKTYW DLA DEMOKRACJI
I KOBIECEGO GŁOSU
W SPRAWIE PRZEMIAN
P O L I T Y C Z N Y C H**

Kolektyw dla demokracji i kobiecego głosu w sprawie przemian politycznych

Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji to rodzaj kolektywizmu incydentalnego, powstałego w ramach projektu, a jednocześnie kolektyw ponadnarodowy i ponadkulturowy. Warsztaty oparte na doświadczeniu „Dziewczyny też rysują komiksy!” zyskały szerszy kontekst znaczeniowy: zaangażowania kobiet w przemiany demokratyczne w Polsce w latach osiemdziesiątych oraz współcześnie w krajach arabskich, a także różnic i podobieństw kulturowych artystek z Polski i Egiptu. Mimo zaledwie kilku dni, które uczestniczki miały na spotkanie i wspólną pracę, efekty były niesamowite. Uczestniczki pozostają w kontakcie za pośrednictwem mediów społecznościowych. Utrzymywaniu relacji sprzyja także wystawa, która po tournée w Polsce trafiła do Kairu. Egipsko-polski chwilowy kolektyw nie stworzył programu czy manifestu, ale pozwolił na owocne spotkanie artystek, reprezentantek tak odmiennych kultur, które znalazły płaszczyznę porozumienia na polu sztuki. Był przestrzenią opowiadania wielu historii, dialogu i twórczej wymiany ponad podziałami. *„Chciałam stworzyć więź w grupie, poczucie zaufania i bezpieczeństwa, a także równości. Ustaliliśmy zasady komunikowania się, nie oceniania i zachowania tajemnicy, z poszanowaniem dla poglądów odmiennych od swoich”* – opowiadała rysowniczką Beata Sosnowska, jedna z prowadzących warsztaty dla projektu, na co dzień członkini kolektywu komiksowego „Dream Team”. Również wykorzystanie medium komiksowego – demokratycznego, chętnie i często wykorzystywanego przez grupy niewidoczne bądź izolowane nie jest bez znaczenia. Wpisać w ten nurt możemy nie tylko wspomniane komiksy undergroundowe, ale również znane „Persepolis” Marjane Satrapi, „Quahera” – internetowy komiks o przygodach muzułmańskiej superbohaterki walczącej z mizoginią i antyislamizmem, czy „Ms Marvel” – komiks o nastoletniej islamskiej superbohaterce. Demokratyczne przemiany nigdy nie pozostawały bez wpływu na sztukę. Rysujemy komiksy, łączmy się w kolektywy i cieszymy się rewolucją różnorodności.

Kinga Kuczyńska

Collective, together we are strong

If the collective is a group of people having common views, then the history of women's collectives started when women recognized themselves as the group of common interests. One of those interests was the access to education. Despite the fact that officially women acquired the right to education, including artistic education, between XIX and XX century, there were some exceptions to this rule: women's collectives acting more or less against the main social

⁴ This text relates to European experience, with relation to American culture. The categories cited here may not be adequate to different cultural perspectives

current, becoming the cradles of art, crafts and knowledge accessible to women. In Bologna, in XIII century, there was an art school for girls. Consequently, the demographic picture of art scene in Bologna was completely different from the rest of Europe: there were many more women artists in Bologna than anywhere else in Europe at that time. The strongholds of women's education were all kinds of spiritual congregations, where arts, crafts and intellectual thoughts were developing, without restrictions applying outside the walls of monasteries.

In the modern history the popularity of women's collectives started in the 60s and 70s, when the groups got engaged into politics, arts and discussions on moral aspects of society. The development of feminism in the 70s radically changed the arts. The artistic and political manifestations of women reached unprecedented scale. The initiatives of collectives played an important role in these processes: artistic groups, exhibitions, actions bordering arts and social activism. Certain groups were established around various motivations: bringing attention to the lack of women in art like WAR (Woman Artist in Revolution established in 1969), representing the voice of Afro-American artists: Where We At (WWA) Black Women Artists, local collectives, for example: Los Angeles Council of Women artists, and those focused on particular means of art: Las Mujeres Muralistas, Spiderwoman's Theater. There is no doubt that without the effort of those activists, the changes concerning the presence of women in arts, started by the collectives, and continued by next generations (such as Geurilla Girls established in the 80s), would not have the chance to happen in such a range and intensity.

Comic strips women revolution

The 70s are also the beginning of the history of women's comics collectives- mainly in the USA. The collectives were established by underground artists, who, after the first fascination with alternative comics scene, discovered that the alternative scene is based on strong relations between men."The scene became a kind of a close system (...) it was a kind of club for boys only. All underground comics were based on mates publishing mates, and us (women) were not allowed"- says the artist Lee Marrs. The reaction for this form of exclusion was women's self-organization around all kinds of publishing initiatives: zines and magazines. The first was "It Ain't me, babe" started in 1970 and right after it, in 1972, "Wimmen's Comix" which continued to be published for 20 years and following "Tits&Clits" or "Wet Satin". Those magazines were forums where artists could present their works. Social and artistic groups were gathering around those magazines, lobbying for the presence of women in the comics scene.

Today, thanks to the Internet, women's comics collectives are developing: the international "Chics on Comics" gathering nine European and South American artists creating a blog together, organizing seminars, exhibitions and meetings. Another example is " The Ladydrawers Comics Collective" - an unofficially affiliated group of women, men, transgender, and non-binary gender who research, perform, and publish comics and texts on economics, race, sexuality, and gender (...)" . More or less permanent artistic cooperatives can be found everywhere in the world. Those initiatives play an important role in promoting women in comics through creating opportunities to show their works at numerous events or collective publications. In Europe it is, among the others,

the Swedish feminist group "Dotterbolaget"- a group of artists and activists supporting each other's development. They run a blog, publish fanzines, organize events. Frequently the collectives are transformed into associations and foundations. For example the American organization "Friends of Lulu", which goes beyond publishing and events. Since 1997 "Friends of Lulu" have been granting an annual award for women comics creators handed in at the "Comic-Con International"-one of the most important comics convents in the world.

Why were the collectives, even those temporary and ephemeral ones, so important ? They are characterised by common artistic or group interests but also the variety of experiences. Their main functions are: the dialogue based on being together, promotion, empowerment and encouragement of collective's members, creating safe environment for creativity, which does not find its place in the mainstream. The collective voice sounds louder and the multiplied individual experiences can be seen by the society. Thanks to women's activists movements historical changes in arts took place: contents and themes which were earlier absent, appeared.

Similar aspects of functioning in a collective were mentioned by the participants of comics projects for women. In 2010 the Tri-City association Arteria took the initiative of "Girls draw comics too!" It was the project, which, with the support of Youth in Action Programme and later in the second edition, with the financial support of Gdańsk City Council, pointed to the lack of representation of women in comics art scene. This project consisted of comics and arts workshops, with the participation of women only. The project's results were the exhibitions and publications of works. The group of women between 16 and 35 years old worked together for over two months, creating individual graphics and comics, starting blogs together, binding friendships

The collective for democracy and women voice on political change

Women for Democratic (R)evolution is a kind of incidental collectivism, created within a project and simultaneously it was an international and intercultural collective. The workshops based on experience of the "Girls draw comics too!" project, gained a wider meaning: engagement of women in democratic changes in Poland in the 80s and currently in the Arab countries and the context of culture differences and similarities of artists from Egypt and Poland. Despite the fact that the participants had just a couple of days for meeting and working together, the effects they reached were extraordinary. The participants keep contact via social media. The exhibition of works, which after the tour in Poland, travelled to Cairo helps to keep the contact too. This Polish-Egyptian temporary collective has not created any program or manifesto, but enabled a fruitful meeting of women-artists, representing such different cultures, finding the platform for communication in the field of arts. This collective provided space for many stories, dialogues and exchange transgressing the divisions. "I wanted to create ties in the group, the sense of trust and security, as well as equality. We have set the rules of communication, not judging each other and keeping the secrets, with the respect for different points of views"-says the cartoonist Beata Sosnowska, one of the trainers of the workshops, a member of the comics collective "Dream Team". Also choosing comics as the medium - a

democratic tool, often used by the invisible or isolated groups was not accidental. Here we can mention not only the underground comics but also, well known "Perespolis" by Marjane Satrapi, "Quahera"- an internet comics about a Muslim super-heroine fighting the misogyny and anti-Islamism, or "Ms Marvel" - a comics about young Islam super-heroine.

The democratic changes have never happened without the influence on art. We should draw comics, join in collectives and enjoy the revolution of variety.

Kinga Kuczyńska

الجماعة، أو قوة الجماعة

إذا

كانت تسمية مجموعة من الناس الجماعية التي تعكس موقف موحد في شأن معين، في ذلك الوقت يبدأ تاريخ التعاونيات النسائية عندما حددت النساء أنفسهن باعتبارها مصالح المجموعة المشتركة. هدف من أهدافهن سيكون التعليم. على الرغم أن رسمياً، تلقت النساء الحق في التعليم، بما في ذلك الفن في أواخر القرن التاسع عشر وأوائل القرن العشرين بالرغم من وجود بعض الاستثناءات. في بولونيا في القرن الثالث عشر أنشأت مدرسة الفنون للفتيات. كانت النتيجة مختلفة تماماً عن بقية الصورة الديموغرافية في أوروبا حيث كانت نسبة الفنانات في بولونيا أكثر من أي مكان آخر. كانت الدعامة الأساسية لتعليم المرأة في عصور مختلفة منها الجماعات الروحية التي ساهمت في الحرف اليدوية والفنون والفكر.

وفي التاريخ الحديث حول عالمية الجماعات النسوية يمكن الحديث فقط في الستينيات والسبعينيات، عندما أصبحت تشارك في السياسة والفن أو الجدل الأخلاقي. تطوير الحركة النسوية في السبعينيات أحدث تغيير جذري في الفن. جرت المظاهر الفنية والسياسية للمرأة بوتيرة غير مسبقة. حيث لعبت دوراً هاماً في هذه العملية المبادرات الفنية: الفرق الفنية والمعارض والتفاعل بين الفن والنشاطات الاجتماعية. وظهرت جماعات ركزت على مواضيع مختلفة مع لفت الانتباه الي عدم وجود المرأة في مجال الفنون مثل:

WAR (Woman Artist in Revolution) "ثورة المرأة في الفن و التي تأسست في عام 1969 لتمثيل صوت الفنانين الأمريكيين الالفارقة.

وأيضا أين نحن (المرأة السوداء) في الفن. (WWA (Where We At

الجماعات المحلية، مثل مجلس لوس أنجلوس للفنانات، وتلك تتمحور حول مجالات محددة من الفن مثل: Las Mujeres Muralistas، Spiderwoman's Theater.

ليس هناك شك في أنه بدون جهد الناشطين، والتغييرات حول وجود المرأة في المجالات الفنية، والتي بدأتها الجماعات ومن ثم استكملت من قبل الأجيال اللاحقة (على سبيل المثال أنشئت في الثمانينات بنات العصابت) لم تكن لديهم فرصة لعمل ذلك في ذلك الوقت وبهذا الزخم).

ثورات النساء الهزلية

في السبعينات كانت بداية لتاريخ الكوميديا -بشكل رئيسي على الاراضي الأمريكية. تم تأسيسها من قبل الفنانات الغير معروفات للعلن اللاتي ابهرن الجمهور بعد أول مشهد كوميدي، كان العمل مذهل كأعمال الرجال. وانضموا الى نظام من نوع اخر (نظام مغلق) وكان هذا النظام ممثل من قبل الرجال. جميع الاعمال الهزلية الغير معروفة كانت تؤدي من قبل اصدقاء الهزليين المعروفين، [الساء-kk] "لم يسمحوا لنا بالدخول" تقول الفنانة لي مارس. وكانت ردة الفعل على هذا الشكل بسبب اعتماد المرأة على نفسها.

الأول كان "It Ain't Me, Babe,, بدأت في عام 1970، مباشرة بعد ذلك، في عام 1972، تم إخضاعها لمدة عشرين سنة أخرى: "Wimmen's Comix,, ، من بينهم، "Tits & Clits,, أو "Wet Satin,, كانت المجلات كالمنتدى، صفحات تمكن الفنانات من عرض أعمالهن.

في الوقت الحالي من خلال شبكة الانترنت تنمو هناك جمعيات نسوية للقصص المصورة (chicks on comics) تجمع تسع فنانين من أوربا وأمريكا الجنوبية، لغرض تشكيل مدونة الكترونية مشتركة لتنظيم ندوات. واشياء اخرى أنشاء قاعدة المعرفة على المدونة الالكترونية "The Ladydrawers Comics Collective" ladydrawers.wordpress.com: "هي جمعية للنساء، الرجال، المتحولين جنسيا والاشخاص الذين ليس لديهم انجذاب لأي من الجنسين. الذين يؤدون الابحاث، وينشرون الرسوم الكاريكاتيرية يكتبون عن مواضيعهم في سياق الاقتصاد، السلالات البشرية، النشاط الجنسي ونوع الجنس (....). أقل أو أكثر الجمعيات الفنية نجدها في أكثر من مكان، العالم طويل وواسع، انهم يلعبون دورا رئيسيا في النهوض بالمرأة بالقصص المصورة بواسطة توفير امكانية لتقديم الأعمال من خلال المناسبات أو من خلال الاشتراك بالمنشورات الصادرة. في اوربا ومن بين الأمور الأخرى تشكيل الفريق النسوي السويدي (Dotterbolaget)، مجموعة من عشرات الفنانين والناشطين يأخذ العمل بها بصورة متبادلة ولتعزيز التنمية الذاتية يديرون المدونة الإلكترونية بشكل مشترك، ينشرون مجلات الهواة، ينظمون الأحداث. في كثير من الاحيان ينظمون التجمعات في الجمعيات والمؤسسات، وعلى سبيل المثال المنظمة الأمريكية (Friends of Lulu) التي تتجاوز أنشطة النشر والفعاليات. من سنة 1997 (أصدقاء لولو) يمنحون جوائز سنوية لمنشئين القصص المصورة، الجائزة تمنح من خلال مؤتمر كومك-كون الدولي، وهو واحد من أهم المؤتمرات في العالم

لماذا التجمعات؟ حتى تلك التي لديها لحظة وسريعة الزوال، كانت ومازالت التجمعات مهمة؟ فهي تتميز في المجتمع بأغراض أو بمصالح للمجموعة، وأيضا العديد من الخبرات المتنوعة. وظائفها الرئيسية هي: حوار على أساس المجتمع، والتعزيز و"التمكين" -تعزيز وتشجيع أعضاء الجماعة، لخلق بيئة آمنة للإبداع، وهي ليست من التيار الرئيسي. تتعالى الاصوات من خلال الصوت الجماعي، اما الخبرات الفردية المتعددة تنظر من قبل المجتمع، من خلال الحركة الناشطة تمكنت المرأة من تحقيق مواضيع ومحتويات في الفنون كانت غائبة سابقا.

وفي اعمال مشابهة للأداء الجماعي كما في مشاريع هزلية نظمت للنساء فقط. في عام 2010، ورابطة ثلاثي مدينة الشريان من خلال مبادرة "البنات أيضا يرسمن الكاريكاتير". وكان هذا المشروع الذي، بدعم من "الشباب في العمل" وبعد ذلك في الطبعة الثانية بفضل تمويل من مدينة غد انسك وأشار إلى مشكلة عدم وجود المرأة في الفن الهزلي. في العمل الجماعي شاركت رسامات الكاريكاتير فقط. خاتمة المشروع كانت تضم المعارض ومنشورات العمل. عملت مجموعة من النساء الذين تتراوح أعمارهم بين 15-35 عاما معا لأكثر من شهرين، وأنشاء الرسومات الفردية والكوميديا، وعلى افتراض وجود منتدى مشترك، وتحسين الصداقات وتطوير العلاقات بينهن.

الجماعة للديمقراطية وصوت الأنثى في عملية الانتقال السياسي

"نساء من أجل الثورة الديمقراطية" هو نوع من التعليم الجماعي، مما أدى الى المشروع، عبر الوطنية الجماعية وعبر الثقافة. ورش العمل استنادا على تجربة! البنات أيضا ترسمن الكاريكاتير " نالت السياق الأوسع: إشراك المرأة في التغييرات الديمقراطية في بولندا في الثمانينات واليوم في البلدان العربية، وكذلك الاختلافات والتشابهات الثقافية بين الفنانات البولونيات والمصريات على الرغم ان المشاركين كانوا يعملون لبضعة أيام فقط، ولكن التأثيرات كانت مذهشة. بقي المشاركون على اتصال عبر وسائل الاعلام الاجتماعية. الحفاظ على العلاقات ساهم أيضا في تطوير العلاقات بين بولندا والقاهرة. الجماعية المؤقتة المصرية البولندية لم تقم بإنشاء برنامج أو بيان، ولكن سمحت للفنانات بالاجتماع مما أدى التواصل واحراز الكثير من الإيجابيات من قبل الطرفين. كان هناك الكثير من القصص والحوار وتبادل الإبداعية. "أردت ابتكار السندات في المجموعة كي تشعرُوا بالثقة والأمن، والمساواة. اسسنا المبادئ والتواصل، وليس ذلك بسر، مع الاحترام لجميع وجهات النظر المختلفة"-قالت الفنانة Beata Sosnowska، واحدة من ورش العمل الرائدة لهذا المشروع، وعضوا في الكتاب الهزلي الجماعي " Dream Team ". أيضا يستخدم وسيلة كاريكاتير-الديمقراطية، وغالبا ما تستخدم من قبل مجموعة غير معروفة أو معزولة لا تخلو من أهمية. الدخول هذا المجال، الرسم الكاريكاتوري الغير معروف وايضا المعروف، „Quahera"، Marjane Satrapi، "Persepolis"-وهو كوميدي على الانترنت المعروف رسوماته عن مغامرات بطل اسلامي ومحاربته لكرهية النساء ومعادين الاسلام، أو Ms. Marvel"-الهزلي حول بطل اسلامي في سن المراهقة.

التحول الديمقراطي لم يؤثر على الفن اطلاقا. دعونا نتعاون معا وننضم ونتعاون ي الفن ودعونا نتمتع بثورة متنوعة

WARSZTATY

WARSZTATY PROWADZILI

Jacek Frąś - rysownik i scenarzysta komiksowy, ilustrator, grafik, malarz, twórca animacji i video, perkusista.

Przez wiele lat związany z Łodzią, od kilku lat mieszka w Lubiewie pod Gdańskiem.

Ojciec Tymona i Kaliny.

<http://www.jacekfras.com/>

Mohamed Salah - urodzony w Kairze w 1983 roku. Licencjat z malarstwa uzyskał w 2005 roku na Uniwersytecie Helwan.

Autor komiksów i pisarz współpracujący z licznymi wydawnictwami - od magazynów z komiksami dla dzieci, przez gazety codzienne do niezależnych wydawnictw książkowych. Jego prace czerpią inspirację z codziennego życia w Kairze.

Mohamed bada obszary tworzenia opowieści i komunikacji wizualnej poprzez różne media: komiksy, grafikę, ilustracje i animacje.

Wykładał i prowadził warsztaty komiksowe, współpracując z różnymi organizacjami i instytucjami.

<https://www.behance.net/abusalah>

Beata Sosnowska - graficzka, malarka, rysownicza komiksów i ilustracji, multimedialna poetka, realizatorka filmowa.

W swoim dorobku ma realizację multimedialnego tomiku poezji oraz udział w wielu wystawach i performansach. Swoje prace prezentowała m.in. na Międzynarodowym Biennale Sztuki Multimedialnej WRO, w CSW Łaźnia, w TVP Kultura.

Obecnie zajęła się rysowaniem komiksów o tematyce erotycznej i społecznej. Jest autorką m.in. plansz: „Kokarda” (Ha!Art, „Wielki Atlas Ciot Polskich”), „Siennik” (UFA, „Warkocze”), „Ania Płód” (Timof, „Polski komiks kobiecy”), „Drapanie pamięci” (Centrala, „ Polish female comics, double Portrait”), „Martwe ptaszki” (Comix Grrrlz & Dolna Półka, „Bostońskie małżeństwa”) „Okno” (Kitokia Grafika, Litwa „Still without name”) . Jest członkinią dziewczynskiego kolektywu komiksowego Dream Team z pierwszym albumem wydrukowanym metodą sitodruku „Tak, super”. Jako ilustratorka współpracuje z gazetami, wydawnictwami komercyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Obecnie działa i pracuje w Warszawie.

www.beatasosnowska.pl

WORKSHOPS WERE LED BY:

Jacek Frąś - a cartoonist, an illustrator, an author of comics scripts, a graphic designer, a painter, an animator, a video-maker, a drummer. For many years living and working in Łódź, currently living in Lubiewo near Gdańsk. Father of Tymon and Kalina

<http://www.jacekfras.com/>

Mohamed Salah was Born in Cairo, Egypt in 1983. He has obtained a painting BFA from the Faculty of Fine Arts, at Helwan University in 2005. A comic book artist and writer, who has collaborated with numerous publishers ranging from comics magazines for children and daily newspapers to independent publishers since 2002. Inspired by the daily life of Cairo, his work explores storytelling and visual communication through various mediums: comic strips, graphic designs, illustrations and animations. He has lectured in and conducted comic strips workshops, collaborating with various organizations and institutions.

<https://www.behance.net/abusalah>

Beata Sosnowska - a graphic designer, a painter, a cartoonist and an illustrator, a multimedia poet, a movie producer. She has realized a multimedia book of poems and took part in numerous exhibitions and performances. Her works were presented at International WRO Biennale in Wrocław, at Laznia Contemporary Art Center and TVP Kultura. She has recently started drawing comics on eroticism and social matters. She is the author of illustrations: „Kokarda” (Ha!Art, „Wielki Atlas Ciot Polskich”), „Siennik” (UFA, „Warkocze”), „Ania Płód” (Timof, „Polski komiks kobiecy”), „Drapanie pamięci” (Centrala, „ Polish female comics, double Portrait”), „Martwe ptaszki” (Comix Grrrlz & Dolna Półka, „Bostońskie małżeństwa”) „Okno” (Kitokia Grafika, Litwa „Still without name”). She is a member of girls comics collective "Dream Team" with their first album published using a method of screen-printing "Tak, super" ("Yes, great"). As an illustrator she cooperates with newspapers, commercial publishers and non-government organizations. Currently she is living and working in Warsaw.

www.beatasosnowska.pl

ورشات العمل بإدارة

باتسيك فرانش

رسام وكاتب كوميكس، ومصوّر وفنان، ورسام، ومنتج رسوم متحركة وفديو، يلعل على الدرامز. متعلق لسنوات عديدة بمدينة وودج، يعيش منذ عدة سنوات في لوبليفو قرب مدينة غدانسك. هو أب لتيمون ولكالينا.

<http://www.jacekfras.com/>

محمد صلاح

ولد في القاهرة، مصر ١٩٨٣

بكالوريوس الفنون الجميلة من كلية الفنون الجميلة جامعة حلوان عام ٢٠٠٥

فنان وكاتب الكوميكس، تعاون مع العديد من الناشرين بدءا من المجلات الهزلية للأطفال والصحف والمجلات اليومية حتى الكتب والمنشورات المستقلة منذ عام ٢٠٠٢

ملهموم بالحياة اليومية في القاهرة، يتضمّن عمله القصّ والاتصال البصريّ من خلال مختلف الوسائل؛ من بينها الشرائط المصورة، والتصميم الجرافيكي، والتوضيح والرسوم المتحركة.

لقد اعطى محاضرات في ورشات عمل الشرائط المصورة، وتعاون مع مختلف المنظمات والمعاهد

<https://www.behance.net/abusalah>

بياتا سوسنوفسكا - مصممة جرافيك ، رسّامة ، رسامة كوميكس والتوضيحات، شاعرة متعددة الوسائط و منتجة أفلام.

من ضمن اعمالها تنفيذ المجموعة الشعرية المتعددة الوسائط ، www.windyproject.pl ، والمشاركة في معارض والبيرفورمانس. قدمت أعمالها في البينالي الدولي المتعدد الوسائط للفنون في مركز الفن الحديث في واجنيا والذي عُرض في تلفزيون TVP Kultura.

تعمل حاليا برسم الكوميكس للكتاب والكوميكس الاجتماعي. وهي مؤلفة (Ha!Art, أطلس السحرة البولندية)، و("Siennik", "تجديد الشعر")، و("Ania Płód" (تيموف، الكوميكس النسائي البولندي) و("Drapanie pamięci" (المركز "الكوميكس النسائي البولندي")،

و("Martwe ptaszki"Comix Grrrlz & Dolna Półka, "Bostońskie małżeństwa", و("Okno" (فرقو كيتوكيا, الجرافيك، ليتواني "حتى الان بدون اسم"). وهي عضو في الفريق النسائي للكوميكس Dream Team. طُبِعَ الألبوم الأول "نعم، عظيم" بطريقة طباعة الشاشة الحريرية. تعمل كرسام للصحف وديار النشر التجارية و المنظمات غير الحكومية.

تعمل حاليا في وارسو.

www.beatasosnowska.pl

UCZESTNICZKI

Mona Alboghdady - urodzona w Tokio, wróciła do Egiptu w wieku 11 lat. Dzieciństwo spędzone w Japonii mocno wpłynęło na jej rysunki i zainteresowanie sztuką. Jej styl z upływem lat przeszedł od mangi do realizmu, eksperymentowała z wieloma stylami artystycznymi pochodzącymi ze sztuki arabskiej i europejskiej oraz z różnymi środkami artystycznymi (malarstwo olejne, akwarele, tusz, węgiel, narzędzia cyfrowe). Ukończyła licencjat na Wydziale Farmacji w 2009 roku, ale wciąż pracuje jako artystka. Uczestniczyła w wielu warsztatach komiksowych: w Egipcie, Niemczech i Polsce. Obecnie pracuje nad zbiorem opowiadań w formie komiksu.

Mona AlBoghdady - born in Tokyo, Japan, got back to Egypt when she was 11 years old. Spending her early childhood in Japan made a great impact on her drawing and art interests. Her style developed from Manga to realism over the years, she interacted with many artistic styles from both Arabian and European art and experimented with various art media (e.g. oil and watercolour painting, ink, charcoal, digital painting and drawing). Obtained a bachelor degree in Pharmaceutical Sciences in 2009 but has continued to pursue her art career until now. She participated in many comics workshops in Egypt, Germany and Poland. Currently she is working on a collection of short comics stories.

منى البغدادي – ولدت في طوكيو، في اليابان، وعادت إلى مصر في السنة 11 من العمر. لقد كان لقضاء فترة مرحلة الطفولة في اليابان تأثيرا كبيرا على اهتماماتها بالرسم والفن. لقد تطوّرت على مر السنين أسلوبها من المانغا إلى الواقعية، وهذا بعد التواصل مع العديد من الأساليب الفنية العربية والأوروبية والتجارب مع مختلف وسائل الاعلام الفنية (مثل الرسم الزيتي والرسم بالألوان المائية والحبر والفحم، والرسم بمساعدة الكمبيوتر والرسم الحر).

حصلت على درجة البكالوريوس في العلوم الصيدلانية في العام 2009 لكنها واصلت متابعة مسارها الفني. شاركت في العديد من الاعمال الكوميديّة في مصر وألمانيا وبولندا. تعمل حاليا على مجموعة من القصص المصورة القصيرة.

Amna Badawy - studentka malarstwa na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Aleksandryjskiego. Wzięła udział w takich projektach jak „Mass Alexandria” w 2012 i 2011 roku, „Agenda, Biblioteka Aleksandryjska 2012”, „Alexandria Youth Salon 2012”, „XV Biennale de la Mediterranee 2011” w Tesalonikach w Grecji. Była asystentką jednego z artystów podczas „dOCUMENTA (13)” w 2012 roku w Kassel w Niemczech, w 2013 roku uczestniczyła w kulturalnej wymianie między Francją a Uniwersytetem w Aleksandrii oraz w „The 24th youth salon” w Kairze. Interesuje się sztuką feministyczną. W swoich pracach posługuje się tkaninami i fakturami, tworzy kolaże, instalacje, wideo i komiksy, cyfrowe obrazy.

Amna Badawy - a student at the Faculty of Fine Arts, Painting Department at Alexandria University. Took part at *Mass Alexandria* 2011 & 2012, *Agenda*, Alexandria Library 2012, *Alexandria Youth Salon* 2012, *XV Biennale de la Méditerranée* 2011, Thessaloniki, Greece. Artist's assistant in *dOCUMENTA (13)* 2012, Kassel, Germany, 2013 culture exchange between

France and Alexandria University, Fine Arts, Alexandria, Egypt, *The 24th youth salon* 2013, Cairo, Egypt. Interested in feminist art. In her works she uses materials and textures. She also works with collage, digital painting, installations, video and comics.

آمنة بدوي - طالبة في كلية الفنون الجميلة، قسم التصوير في جامعة الإسكندرية. شاركت في معرض ماس في الإسكندرية في العامين 2012 و 2011، و *Agenda*، في مكتبة الإسكندرية في العام 2012، وصالون شباب الإسكندري في العام 2012. وشاركت في *XV Biennale de la Méditerranée 2011*، في سالونيك، اليونان. شاركت كمساعد فنان في *(13) DOCUMENTA*، في العام 2012 في كاسل، ألمانيا. شاركت أيضاً في التبادل الحضاري والثقافي بين فرنسا وجامعة الإسكندرية في 2013، الفنون الجميلة، الاسكندرية، مصر. وشاركت في صالو الشباب 24 في العام 2013، في القاهرة، مصر. تهتم بالفن الانوثي. تستخدم في أعمالها الثياب والنسيج. وتعمل أيضاً في الكولاج والرسم الرقمي والتركيب والفيديو والكوميكس.

Magdalena Chojnowska - studentka Akademii Sztuki w Szczecinie, obecnie na IV roku projektowania graficznego. Zainteresowana wszystkim, co w jakikolwiek sposób może łączyć się z projektowaniem i sztuką. Jej ulubionymi formami wyrazu są animacja i komiks, które wydają się być najbardziej otwarte na eksperymenty i łączenie z innymi dziedzinami plastycznymi.

Magdalena Chojnowska - a student at the Fine Arts Academy in Szczecin, Graphic Design Department. She is interested in everything that is related to graphic design and art. Her favourite forms of expression are animations and comics, because these forms seem to be the most open for experiments and they can be combined with other kinds of visual arts.

ماجداalina خوينوفسكا - طالبة أكاديمية الفنون في شتشيتشين، في السنة الرابعة تصميم جرافيكي. تهتم بكل شيء أو وسيلة ممكن أن تجمع من بين التصميم والفن. أشكال التعبير المفضلة لها هي الرسوم المتحركة والكوميكس، التي يبدو أنها الأكثر انفتاحاً للتجارب وللجمع باختصاصات أخرى من الفن التشكيلي.

Jadwiga Chrostowska - pochodzi z Elbląga. W latach 1995-2000 uczęszczała do Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Olsztynie. Następnie studiowała na w Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. W 2005 roku obroniła z wyróżnieniem dyplom w pracowni projektowania graficznego. W latach 2005-2009 pracowała w Wydawnictwie Edytor (wydawcy prasy regionalnej) w Olszynie. Od 2009, jako freelancerka, zajmuje się głównie projektowaniem grafiki użytkowej.

Jadwiga Chrostowska comes from Elbląg. Between 1995 and 2000 she studied at the State High School for Arts in Olsztyn and later at the Fine Arts Academy in Toruń. In 2005 she graduated with a distinction from Graphic Design Department. From 2005 to 2009 she worked at the publishing house Edytor in Olsztyn. Since 2009 she has mainly worked as a freelance graphic designer.

يادفيغا خروستوفسكا - أصلها من إبلانج. في الفترة 1995 - 2000 كانت تذهب إلى المدرسة الوطنية للفنون الجميلة في أولشتين.

ثم درست في كلية الفنون الجميلة، في جامعة نيكولاس كوبرنيكوس في تورون.

في عام 2005، دافعت عن رسالتها وحصلت على مرتبة الشرف في تصميم استوديو الرسم. في 2005 - 2009 عملت في بيت النشر (Edytor) (الناشر للصحافة الإقليمية) في أولشتين. منذ عام 2009 مستقلة وتعمل بشكل رئيسي في تصميم الرسومات.

Magda Danaj – rysowniczka, ilustratorka. Autorka licznych projektów graficznych - plakatów, okładek płyt i książek, ilustracji prasowej i książkowej. Jest twórczynią PORYSUNKÓW – krótkich form graficzno-tekstowych, funkcjonujących głównie w sieci.

Magda Danaj - an illustrator. She has designed numerous posters, books and records' covers as well as newspaper illustrations. She is the author of "PORYSUNKI"- short texts and illustration forms functioning mainly on the internet.

ماجدة داناي - رسامة، مصورة. مؤلفة العديد من التصميمات الجرافيكية والملصقات، وأغطية الألبومات والكتب والصحافة وكتب الاضاحة. هي مؤلفة PORYSUNKÓW - أشكال قصيرة ونصية التي توجد بشكل رئيسي في الشبكة.

Małgorzata Dynek urodziła się w Mińsku Mazowieckim. Studiuje na Wydziale Nauk Humanistycznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, na kierunku socjologia, specjalizacja: komunikacja społeczna. Zajmuje się public relations. Z zamiłowania jest rysowniczką. Rysuje mangę, komiksy pop-art, portrety. Tematem jej prac są najczęściej ludzie. W zależności od nastroju, poprzez swoich bohaterów i bohaterki, przedstawia różne emocje. Używa markerów, ołówka, akwareli, wycinanek z gazet.

KOMENTARZ

Praca ma symboliczny wydźwięk. Zainspirował mnie film, który trafił do internetu – nagranie z demonstracji w Kairze. Widać na nim jak kilku uzbrojonych policjantów szarpie, bije i przewraca kobietę ubrana w czarną, długą abaję. Kiedy kobieta upada policjanci podciągają jej ubranie do góry odstaniając niebieski stanik...

Następna powinna być kobieca rewolucja w krajach, gdzie molestowanie kobiet to codzienność. Reżim można obalić, ale co z mentalnością przekazywaną z pokolenia na pokolenie? Brak szacunku do drugiego człowieka, do życia to największe zło... Co się stało z tą kobietą? Nikt nie wie...

Małgorzata Dynek was born in Mińsk Mazowiecki. Currently a student of Social Sciences, specializing in Social Communication. She is engaged in Public Relations. She loves drawing, especially mangas, art-pop comics, portraits. People are the subject of most of her works. According to her mood she presents her various emotions through her heroes. She uses markers, pencils, water-colours, cuts from newspapers.

COMMENT

My works have a symbolic meaning. I was inspired by a movie I saw on the internet - a demonstration in Cairo. We could see that a couple of policemen pushed, beat and made a woman dressed in a long, black abaya fall down. When she fell down the policemen pulled her dress up uncovering her blue bra...

As the next step revolution should take place in countries where molesting women is an everyday practice. Regimes can be destroyed, but what about the mentality of people passed down from generation to generation? The lack of respect for other human beings is the worst evil... What happened to that woman? No one knows...

ماوجوجاتا دينك - ولدت في مينسك مازوفيتسكي. تدرس علم الاجتماع في كلية الاداب، في معهد علوم الحياة، وتخصصت في الاتصالات الاجتماعية والعلاقات العامة. رسامة ملهمة. ترسم المناجيا، وكوميكس بوب-ارت. عادة ما يكون الناس مواضيع اعمالها. اعتمادا على حالتها المزاجية تقدم أبطالها وبطلاتها بمشاعر مختلفة. تستخدم اقلام حبر، اقلام رصاص، ألوان مائية، وقطع من الصحف.

تعليق:

للعمل معنى رمزي. كان مصدر إلهامي الفيلم، الذي صدر على الإنترنت - لقطات لمظاهرة في القاهرة. كان فيه شرطة مسلحة، تضرب امرأة مرتدية ملابس سوداء، وعباءة طويلة. لما سقطت المرأة سحب رجال الشرطة لباسها الى الاعلى حتى كشف عن حمالة صدرها الزرقاء.

الثورة القادمة يجب أن تكون في البلدان التي التحرش بالنساء فيها واقعا يوميا. يمكن تسقاط النظام، ولكن ماذا عن العقلية التي تنتقل من جيل إلى جيل؟ أعظم شر هو عدم احترام الإنسان الآخر، من أجل الحياة، ... ماذا حدث لهذه المرأة؟ لا أحد يعرف ...

Marzena Dziekanowska - studentka Instytutu Wzornictwa na Politechnice Koszalińskiej. Realizuje się w małych formach graficznych, choć aspiracje ma wielkoformatowe. Ukończyła koszaliński Zespół Szkół Plastycznych na specjalizacji tkanina artystyczna, więc cierpliwość i skupienie jest utrwaloną cechą jej charakteru. Po ukończeniu studiów chciałaby realizować się jako ilustratorka i animatorka. Aktualnie, poza sztuką, spełnia się także jako zawodniczka i trenerka brazylijskiego jiu jitsu.

Marzena Dziekanowska - a student at the Institute of Design at the Technical University in Koszalin. She creates small forms of art but her aspirations are much bigger. She has graduated from high school specializing in artistic textiles, so patience and concentration are part of her character. After graduation she would like to start her career as an illustrator and animator. Currently she is teaching and training Brazilian jiu jitsu.

ماجينا دجيكانوفسكا - طالبة في معهد التصميم في الجامعة التقنية في كوشالين. تنفذ أشكال جرافيكية صغيرة ولكن لديها طموحات لأشكال اكبر. تخرجت من كلية الفنون في كوشالين التخصص نسيج، لذلك الصبر والتركيز هما سمة أنشئت في شخصيتها. ترغب بعد التخرج في المتابعة كرسامة ومصممة. حاليا، وبعيدا عن الفن تتدرب كمنافسة ومدربة للجيو جيتسو البرازيلية.

Nehad Saeed Ibrahim - graficzka, artystka i instruktorka sztuki pochodząca z Kairu. Ukończyła

Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale Grafiki i Ilustracji. Obecnie przygotowuje się do obrony pracy magisterskiej na Uniwersytecie Helwan w Kairze. Jej praca nosi tytuł "Super-bohater w amerykańskim komiksie XX wieku". Jest członkinią Syndykatu Sztuk Plastycznych w Egipcie. Uczestniczyła w wielu warsztatach i wystawach w Egipcie i Polsce. Interesuje się projektowaniem obrazków, analogowymi ilustracjami, rysunkiem i malarstwem oraz artystycznymi nadrukami. Jej marzeniem jest pokazywanie swoich prac na świecie. Uczy się grać na harmonii i udziela się w organizacjach charytatywnych.

Nehad Saeed Ibrahim – a graphic designer, an artist and an art instructor from Cairo, Egypt. Graduated from the Faculty of Fine Arts, Graphic Design Department, Illustration and Book Arts. Currently preparing for MFA programme at the Faculty of Fine Arts at Helwan University in Cairo. Her dissertation will be entitled: "The Super hero character in the American comic strips in the 20th century". She is a member of the Syndicate of Plastic Arts in Egypt. She has participated in a number of workshops and exhibitions in Egypt and Poland. She is interested in image design, analogue illustration, drawing and painting, artistic printmaking. Her dream is to present her artworks around the world. She learns to play harmony and often helps charity organisations.

نهاد سعيد إبراهيم - مصممة جرافيك، فنانة ومدرسة فن من القاهرة، مصر. تخرجت من كلية الفنون الجميلة، قسم التصميم الجرافيكي، توضيحات وفن الكتاب. تستعد حاليا للماجستير في الفنون الجميلة في كلية الفنون الجميلة في جامعة حلوان في القاهرة. سيكون عنوان أطروحتها: "شخصية البطل الخارق في شرائط الكوميكس المصورة الأمريكية في القرن العشرين". هي عضو في نقابة الفنون التشكيلية في مصر. لقد شاركت في عدد من ورش العمل والمعارض في مصر وبولندا. تهتم في تصميم الصور، والتوضيح التماثلي، والرسم والتصوير، والطباعة الفنية. حلمها هو تقديم أعمالها الفنية في جميع أنحاء العالم. تتعلم اللعب على الهارمونيكا وغالبا ما تساعد في المنظمات الخيرية.

Martyna Krutulska-Krechowicz urodziła się w Zielonej Górze. Ukończyła Wydział Artystyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego. Rysuje odkąd pamięta, od zawsze sprawiało jej to ogromna frajdę. Od trzech lat intensywnie zajmuje się komiksem. Stworzyła internetowy projekt o nazwie NIECODZIENNIK MKK, który jest zapisem różnych (wesołych, smutnych, czasem nieprawdopodobnych, często zdumiewających) sytuacji z życia jej i jej znajomych. Inspirują ją ludzie, spotkania, rozmowy, zabawne sytuacje, nietypowe zbiegi okoliczności, gra słów... drobiazgi. Słucha, patrzy, rozmawia, przeżywa, a później o tym rysuje. Zdecydowana większość jej ilustracji to sytuacje z życia wzięte.

Właśnie wydała swój pierwszy album komiksowy „Niecodziennik MKK”.

Jest bardzo ciekawa, co teraz wymyśli nowego. Prace Martyny można zobaczyć na stronie mkkdesign.pl

Martyna Krutulska-Krechowicz was born in Zielona Góra. She has graduated from the Arts Department of Zielona Góra University. She has been drawing since she can remember, it has always given her a great pleasure. For the past three years she has been busy with comics. She has created an internet project NIECODZIENNIK MKK, which is a record of various (funny, sad, sometimes improbable, sometimes surprising) real life situations. She is inspired by people, meetings, talks, funny situations, unusual circumstances, words-plays... little things. She listens,

looks, talks, feels, and then she draws it. Most of her illustrations are real life situations. She has just published her first comics album "Niecodziennik MKK". She is really curious what new project she is going to come up with. Martyna's works are displayed at: www.mkkdesing.pl

مارتنا كروتولسكا كريخوفيتش - ولدت في زيلونا غورا. تخرجت من كلية الآداب من جامعة زيلونا جورا. ترسم من وقت بعيد، وقد كان لها ذلك دائما متعة هائلة. تعمل بشكل مكثف في الكوميكس منذ ثلاث سنوات. وقد أنشأت على الإنترنت مشروع يسمى NIECODZIENNIK MKK، الذي يروي أحداث مختلفة (سعيدة، حزينة، وأحيانا غير طبيعية، وغالبا مذهلة) من حياتها وحياة صديقاتها. انها ملهمة بالناس، والاجتماعات، والأحاديث، والحالات مضحكة، والصدف الغير العادية، والأشياء الصغيرة. تستمتع، تنتظر، تتحدث عن صدف غير عادية، ومن ثم ترسمها. معظم رسوماتها هي مواقف من حياة الحقيقية. أصدرت للتو أول ألبوم كومكس بعنوان "Niecodziennik MKK".
يثير اهتمامها ما الذي ستولفه بعد ذلك. يمكن رؤية اعمالها على mkkdesign.pl.

Maja Krempeć ukończyła edukację plastyczną w zakresie sztuk plastycznych i realizację telewizyjną i filmową w Szkole Filmowej w Łodzi. Kultura i sztuka to jedne z kilku rzeczy ważnych w jej życiu. Zawodowo związana jest bardziej z obrazem ruchomym, ale warsztaty komiksowe przypomniły jej, że najważniejszy jest koncept, pomysł, scenariusz lub scenopis.

KOMENTARZ

Praca „Kobiety w rewolucji o demokrację” przedstawia piramidę społeczną, w której głównie widoczni są mężczyźni.

Kobiety ciężko walczą o to, by pojawić się w szeregach "piramidy". Wspinają się na sam jej szczyt. Niektóre odpadają z gry, innym się udaje.

Praca „My mom's company is doing fine” przedstawia dzień pracy mojej mamy spędzony w łóżku. Mama jest bizneswoman, ale jednocześnie ceni sobie komfort w pracy ponad wszystko.

Maja Krempeć has graduated from Visual Education as well as Movie and Television Realization at Lodz Film School. Art and culture are ones of many important things in her life. Professionally she is devoted to moving images but the comics workshops made her realize that the most important are conception, idea, scenario.

COMMENT

The title of the work is "Women in revolution for democracy".

It shows the social pyramid where we can see mostly men. Women fight hard to to be included in the pyramid. They are climbing to the top. Some of them are excluded from the game, some succeed.

The title of the second work is "My mom's company is doing fine"

It shows my mom's day of work spent in bed.

My mother is a businesswoman but she like comfort at work most of all.

مايا كريميتش - درست التعليم الفني في مجال الفنون وتنفيذ التلفزيون والسينما في مدرسة السينما في وودج. الثقافة والفن هي واحدة اهم الأشياء في حياتها. ملزمة مهنيا بالصور المتحركة، ولكن ذكرتها ورش الكوميكس بأهم قانون عندها، فكرة، أو سيناريو

نصّي.

تعليق

عنوان العمل: المرأة في الثورة من أجل الديمقراطية
تقدم الهرم الاجتماعي، والذي هو في معظمه من الرجال.
تجتهد النساء من أجل الظهور في صفوف "الهرم". تتصاعد الى قمته. البعض يسقط من اللعبة ومنهن من تكملن طريقهن.

عنوان العمل: شركة امي بخير
يعرض يوم عمل أمي مقضى في السرير.
أمي سيدة أعمال، ولكن تقدر الراحة في العمل فوق كل شيء.

Weronika Kolasińska – konsultantka medyczna, specjalistka do spraw zarządzania i marketingu. W 2012 roku ukończyła studia licencjackie na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Aktualnie jest w trakcie studiów magisterskich o tym samym profilu. Pracuje w klinice chirurgii estetycznej, gdzie odpowiada za wizerunek kliniki w internecie i w mediach, systemy informacyjne dedykowane pacjentom oraz procesy obsługi pacjentów. W pracy wykorzystuje swoje uzdolnienia plastyczne, które są jej pasją od dziecka. W wolnych chwilach jeździ na kursy, warsztaty i plenery. Pracuje głównie narzędziami tradycyjnymi (ołówki, atrament, copic markery), ale nie gardzi również programami graficznymi.

Weronika Kolasińska - a medical consultant, a specialist of management and marketing. In 2012 she graduated from Medical University in Poznań. Currently she is doing her master degree. She works at aesthetic surgery clinic, where she is responsible for presenting the clinic on the internet and media, managing patient dedicated information systems and patient service processes. At work she uses her artistic skills, art has been her passion since childhood. In her free time she is going for courses, workshops and open-airs. She works mainly with traditional tools (pencil, ink, markers) but she doesn't restrain from digital media.

فيرونیکا كولاشينسكا - مستشارة طبية متخصصة بالإدارة والتسويق. في عام 2012 تخرجت بدرجة بكالوريوس من كلية العلوم الصحية والطبية من جامعة بوزنان الطبية. وتعمل حاليا الماجستير في نفس الاختصاص. تعمل في عيادة الجراحة التجميلية، حيث انها مسؤولة عن صورة العيادة على الإنترنت وفي وسائل الإعلام، وتنظيم المعاملات المخصصة للمرضى وعمليات الرعاية للمريض. تستخدم في عملها المواهب الفنية التي لديها منذ الطفولة. في وقت فراغها تحضر دورات وورشات العمل. تعمل بشكل رئيسي بالأدوات التقليدية (قلم رصاص، والحبر، وعلامات كوبيك)، ولكن لا تحب برامج الرسومات.

Mai Salah Koraiem ukończyła Akademię Sztuk Pięknych na Wydziale Malarstwa 13 lat temu. Nie studiowała komiksu i tworzenia storyboardów, ale interesowało ją to, więc zaczęła sama zdobywać wiedzę z tego zakresu. *Sztuka komiksu daje ci wolność wyrazu bez ograniczeń i zasad akademii. Muszę przyznać, że musiałam się wiele nauczyć w tej dziedzinie sztuki. Mówiąc wprost: rysowanie komiksów jest jedną z najważniejszych rzeczy w moim życiu.*

Mai Salah Koraiem – graduated from the Faculty of Fine Arts, Painting Department 13 years ago. She did not study the art of comics and storyboards but was interested in this area so she decided to learn it by herself. *Art of comics gives you the freedom of expression without restrictions or rules of the academy. I can say that I had a lot to learn in this kind of art. Simply saying drawing comics is one of the most important thing in my life.*

مي صلاح كريم - تخرّجت من كلية الفنون الجميلة، قسم التصوير من قبل 13 عاماً. لم تدرس فن الكوميكس والقصص المصورة بل كان هذا من اهتماماتها لذا قررت تعلّم ذلك بنفسها. "فن الكوميكس يمنحك حرية التعبير دون أي تقيد أو قواعد من ناحية أكاديمية. أستطيع أن أقول أنه كان لدي الكثير لاتعلّمه في هذا النوع من الفن. أقول ببساطة أنّ رسم الكوميكس هو واحد من أهم الأشياء في حياتي".

Karolina Lewandowska – absolwentka grafiki na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, specjalizacja: grafika warsztatowa. Brała udział w wystawach indywidualnych i zbiorowych. Laureatka licznych nagród artystycznych, m.in.: stypendium artystycznego Rady Miasta Olsztyna. Pracuje jako nauczycielka w Państwowym Liceum Plastycznym w Olsztynie. Wspólnie z młodzieżą realizuje projekty artystyczne. Zajmuje się różnorodnymi działaniami plastycznymi: rysunkiem, malarstwem, fotografią, ceramiką, lepieniem form przestrzennych z papieru, animacją i grafiką komputerową. Jej prace można zobaczyć na stronie: toponic.blogspot.com.

KOMENTARZ

W sztuce lubię opowiadanie historii w formie nienarzucającej się narracji, pozwalającej na swobodę interpretacji prac, dlatego fascynuje mnie komiks, szczególnie bez napisów. Komiks przez swoją atrakcyjność graficzną i krótką formę pozwala na dotarcie do szerokiego kręgu odbiorców. Komiks daje możliwość przedstawienia idei tworzenia lepszego świata w sposób uproszczony i zapadający w pamięć czytelników. Może zmieniać świadomość dzieci i dorosłych. Czy komiks, może być sposobem na bezkrwawą rewolucję?

Karolina Lewandowska - a graduate of Graphic Design at Fine Arts Department of Mikołaj Kopernik University in Toruń. She is specialized in workshop graphics. She has participated in both individual and collective exhibitions. She is the laureate of many artistic awards. Currently she is working as a teacher at the State Arts High School in Olsztyn where together with young people she does diverse artistic projects. She is involved in various kinds of art: drawing, painting, photography, ceramics, making 3D forms from paper, animations and computer graphics. Her works are displayed at: toponic.blogspot.com

COMMENT

In the arts I like telling stories in a form which does not impose the narration and allows a free interpretation of the piece of art. That is why I am fascinated with comics, especially without text. Comics through its attractive graphics and short form can reach wide audiences. It allows the artist to present ideas of creating a better world in a way which is simple and easy to remember. It helps to change the consciousness of children and adults. Can comics be the way

for bloodless revolution?

كارولينا ليفاندوفسكا - خريجة التصميم الجرافيكي من كلية الفنون الجميلة في جامعة نيكولاس كوبرنيكوس في تورون، متخصصة في الطباعة. وقد شاركت في معارض فردية وجماعية. فائزة بالعديد من الجوائز الفنية، منها: منحة دراسية من مجلس مدينة أولشتين. تعمل كمدرسة في المدرسة الوطنية للفنون في أولشتين. جنبا إلى جنب تشارك مع الشباب بمشاريع فنية. تعمل بمختلف الاعمال البلاستيكية: الرسم، والتلوين والتصوير والخزف، والاعمال الورقية، والرسوم المتحركة ورسومات الكمبيوتر. ويمكن رؤية عملها في: toponic.blogspot.com.

تعليق

أحب في الفن السرد غير المزعجة والذي يسمح لحرية العمل والتعبير، لأنني مفتونة بالكوميديا، ولا سيما من دون ترجمات نصية. يسمح الكوميكس بالوصول إلى جمهور واسع عن طريق جاذبيته الجرافيكية القصيرة. يمنح الكوميكس الفرصة لتقديم فكرة تأليف عالم أفضل وأبسط للقراء. يمكن أن يغير وعي الأطفال والبالغين. هل ممكن للكوميكس ان يكون وسيلة غير دموية للثورة ؟

Katarzyna Sasa Lubińska pochodzi ze Szczytna, obecnie mieszka w Lidzbarku Warmińskim. Skończyła Liceum Plastyczne w Olsztynie, gdzie uczyła się w klasie o profilu ceramicznym. Studiuje malarstwo w pracowni profesora Macieja Świeszewskiego w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Zajmuje się głównie malarstwem olejnym i akwarelowym, dominującym tematem jej twórczości są portrety przyjaciół i ilustracje myśli. Na koncie ma dwie wystawy indywidualne w Olsztynie i Lidzbarku Warmińskim oraz udział w wielu wystawach zbiorowych w całej Polsce.

Katarzyna Sasa Lubinska comes from Szczecin and is currently living in Lidzbark Warminski. She has graduated from the Fine Arts High School in Olsztyn, where she studied ceramics. Now she is studying Painting at the studio of prof. Maciej Swieszewski at the Fine Arts Academy in Gdansk. She is mainly interested in oil painting and watercolours, creating mainly portraits of friends and illustrating her thoughts. She had two individual exhibitions in Olsztyn and Lidzbark Warminski and a number of collective exhibitions in Poland.

كاثرين ساسا لوبينسكا - أصلها من شنتشيتنو، تعيش الآن في ليتزبارك. أنهت مدرسة الفن في أولشتين، حيث درست في صف السيراميك. تدرس الرسم في استوديو الأستاذ ماتشي شيفيسكي في أكاديمية الفنون الجميلة في جدانسك. تعمل بشكل رئيسي بالرسم الزيتي والألوان المائية، و من اهم مواضيع أعمالها هي صور الأصدقاء وصور الفكر. لديها في حسابها معارضان منفردات في أولشتين ولتيزبارك وشاركت في العديد من المعارض الجماعية في جميع أنحاء بولندا.

Faten Mahmoud pracuje jako graficzka w Bibliotece Aleksandryjskiej w Egipcie. Ukończyła Arabską Akademię Techniczną oraz roczne Studium Grafiki. Jest projektantką, matką i jest zakochana w komiksach i wszystkim co się z tym wiąże. *Moje szczęście sprawiło, że znalazłam pracę, w której rozpocząłam karierę jako rysowniczką komiksów. Początkowo miałam obawy, ale kiedy zabrałam się do rysowania zakochałam się od pierwszego wejrzenia. I tak to się zaczęło.*

Faten Mahmoud works as a graphic designer in Alexandria Library in Egypt. She has graduated

from the Arab Academy for Science and Technology, Electronics and Communications Engineering, then she did one year in Graphic Design. A designer, a mother, in love with cartoons and anything related to it. *My luck put me in a job position where I had to start my comics drawing career. At the beginning I was afraid but when I got down to work I fell in love at the first sight. And this is how I began.*

فاتن محمود - تعمل كمصممة جرافيك في مكتبة الإسكندرية في مصر. تخرجت من الأكاديمية العربية للعلوم والتكنولوجيا والالكترونيات وهندسة الاتصالات ثم أتمت سنة واحدة في التصميم الجرافيكي. هي مصممة، أم، تحبّ الرسوم المتحركة وأي شيء يتعلق بها. "وضعتني حظي في وظيفة حيث تمكنتُ ببدء حياة مهنية في رسم الكوميكس. كنت خائفة في البداية ولكن عندما أتيتُ إلى العمل شعرتُ في الحب من أول نظرة. وهكذا كانت بداية الطريق".

Heba Farghaly Mahrous pochodzi z Górnego Egiptu. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych na Wydziale Animacji w 2010 roku. Pracuje jako asystentka na Wydziale Animacji i jako animatorka od 2010 roku. Pracowała także jako autorka ilustracji dla dzieci. Interesuje się animacją, kinematografią światową, sztukami wizualnymi, malarstwem olejnym i cyfrowym, modą, fotografią. W swoich animacjach posługuje się także origami. Lubi podróżować, bo uważa, że to jest najważniejsze dla artysty. Wzięła udział w warsztatach komiksu organizowanych przez Instytut Goethego oraz Uniwersytet ELMinia, a także w festiwalu filmowym w Kairze (Festiwal Filmów Krótkometrażowych Culturewheel) i warsztatach animacji podczas Festiwalu Filmowego Luxor African. *Wierzę, że animacja przyczynia się do rozpowszechniania różnorodnych idei na świecie, to sztuka dla oczu zarówno ludzi biednych jak i bogatych.*

Heba Farghaly Mahrous comes from Upper Egypt, Assuit. She graduated from the Faculty of Fine Arts, Animation Department in 2010. She is a teacher assistant at the Animation Department and has been working as an animator since 2010. She worked as a children illustrator and made comics for children. Her interests are: animation, world cinematography, visual arts, oil and digital painting, fashion, photography, decoration, origami – she tries to use it in animations. She likes travelling because she finds it important for the artist. She took part in comics workshops organised by Goethe Institute and ELMinia University, in the Film Festival in Cairo (Culturewheel Short Movies Festival) and animation workshops during the Luxor African Film Festival. *I believe that animation spreads the idea all over the world, it's the art which poor and rich people can keep their eyes on.*

هبة فرغلي محروس - تأتي من صعيد مصر، أسيوط. تخرجت من كلية الفنون الجميلة، قسم الرسوم المتحركة في عام 2010. تعمل كمعيدة في قسم الرسوم المتحركة وتقوم بتنفيذ الرسوم المتحركة منذ عام 2010. عملت كمزينة للأطفال ومصممة كوميكس للأطفال. اهتماماتها هي: الرسوم المتحركة، والتصوير السينمائي العالمي، والفنون التصويرية، والرسم الزيتي والرقمي، والأزياء، والتصوير الفوتوغرافي، والديكور، والاوريجامي - كما أنها تحاول استخدامها في الرسوم المتحركة. تحب السفر لأنها تعتقد أنه مهم للفنان. شاركت في ورشات عمل الكوميكس التي نظّمها معهد جوته، في جامعة المنيا، في

المهرجانات السينمائية في القاهرة (مهرجان الأفلام القصيرة). وشاركت في ورشات عمل الرسوم المتحركة خلال مهرجان الاقصر للسينما الأفريقية.

"أعتقد أن فنّ الرسوم المتحركة ينشر الفكرة في جميع أنحاء العالم، هو الفن الذي يمكن للفقراء والأغنياء أن يبقوا أعينهم عليه".

Magdalena Marcinkowska – absolwentka grafiki na Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Dyplom magistra sztuki uzyskała w 2012 roku w pracowni projektowania książki. Obecnie zajmuje się ilustracją i rysunkiem, maluje w wolnych chwilach, myśli nad nowym filmem animowanym (pierwszy to „Świrydowa mogiła”) i swoim komiksem. Ilustruje dla magazynu społeczno-kulturowego „Fuss” oraz dla tygodnika polityczno-kulturowego „Kultura Liberalna”. Na co dzień jest freelancerką, pracuje głównie w domu, wystawia swoje prace na blogu i facebooku: marcinkowska.blogspot.com. Od zawsze jej główną inspiracją było kino, które ukształtowało jej wrażliwość patrzenia na świat i sztukę. Jest miłośniczką Felliniego, Bertolucciego, Almodovara, Kusturicy, Tarantina, Jarmuscha, Szumowskiej i wielu innych.

KOMENTARZ

*Matka, żona, kochanka, feministka, businesswoman, strażniczka domowego ogniska...etc
Kobieta wybiera kim jest.*

Magdalena Marcinkowska - a graduate of Graphic Design at the Jan Matejko Fine Arts Academy in Cracow. She received her master degree in 2012 at the Book Illustration Department. Currently in her free time she is busy with creating illustrations drawings and paintings. She is also making concepts of her new animation movie (the first one was "Swirydowa mogiła") and her new comics. She does illustrations for social-cultural magazine "Fuss" and for weekly political-cultural magazine "Kultura Liberalna". She is a freelancer working mainly at home, she exhibits her works on her blog and facebook: marcinkowska.blogspot.com. Her main inspiration has always been the cinema, which shaped her sensitivity of looking at the world and the arts. Her favourite directors are Fellini, Bertolucci, Almodovar, Kusturica, Tarantino, Jarmusch, Szumowska and many others.

COMMENT

Mother, wife, lover, feminist, businesswoman, guardian of home fire... etc. A woman chooses who she wants to be.

ماجدة إلينا مارتشينوفسكا - خريجة دراسات عليا في أكاديمية الفنون الجميلة، يان ماتايكو في كراكوف. حصلت على دبلوم الماجستير في الفنون عام 2012 في استوديو التصميم. تعمل حاليا في الاضاحة والرسم والتلوين في وقت فراغها، وتفكر في فيلم الرسوم المتحركة الجديد (الأول هو "Świrydowa mogiła") والكوميكس. توضح لمجلة اجتماعية وثقافية "Fuss" وللمجلة الاسبوعية "Kultura Liberalna". تعمل بشكل مستقل، في منزلها أكثر الاحيانز تضع أعمالها على الفيسبوك: marcinkowska.blogspot.com.

ملهمة بالسينما التي شكلت لها حساسية النظر إلى العالم والفن. هي من محبي فيليني، برتولوتشي، ألمودوفار، كوستوريكا، تارانتينو، جارموش، شوموفسكا والكثير غيرها.

تعليق:

أم، زوجة، حبيبة، نسوية، سيدة أعمال، حامية الموقد المنزلي ... الخ
امرأة هي من تختار من تكون.

Mona Marie - egipska animatorka i graficzka urodzona w Kairze. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych na Wydziale Grafiki i Animacji. Pracuje jako asystentka na Niemieckim Uniwersytecie w Kairze na Wydziale Nauk Stosowanych i Sztuki. Pracowała jako animatorka przy realizacji kilku egipskich seriali animowanych. Poza pracą oddaje się swoim pasjom – animacji, opowiadaniu historii i tworzeniu ilustracji oraz poszukuje nowych wyzwań i doświadczeń poprzez uczestnictwo w wielu warsztatach i aktywnościach w Egipcie oraz za granicą.

KOMENTARZ

Wolność jest bardzo rzadką i cenną rzeczą...

Potrzeba ogromnego wysiłku żeby właściwie ją zrozumieć.

Prześlaniem w mojej pracy było ukazanie wysiłku mojej mamy, włożonego w wychowanie mnie i nauczanie znaczenia wolności, co robiła przez całe moje życie.

Przedstawiłam wolność symbolicznie, za pomocą skrzydeł, które moja mama robiła na drutach od momentu mojego urodzenia, do czasu kiedy stałam się dorosłą. Wtedy dała mi je.

Dziękuję Mamo.

Mona Marie - an Egyptian animator and graphic designer, born in Cairo. She graduated from the Faculty of Fine Arts, Graphic Design, Animation Department. She is working as a Teaching Assistant at the German University in Cairo at the Faculty of Applied Sciences and Arts. She had been working as an animator in several Egyptian cartoon TV series. Outside her work she is searching for new challenges and experiences by participating in several workshops and activities in Egypt and abroad which cover her passion for animation, storytelling and illustration.

COMMENT

Freedom is a very rare and precious thing....

It needs a huge effort to understand it in its correct way.

My message in this artwork was to transfer my mum's effort in raising and teaching me the meaning of freedom during my whole life.

I symbolized freedom with wings, my mum had been knitting since my birth until I became a grown up when she gave them to me.

Thank you Mum.

منى ماري -مصممة رسوم متحركة مصرية، من مواليد القاهرة.

تخرجت من كلية الفنون الجميلة والتصميم الجرافيكي، قسم الرسوم المتحركة.

تعمل الان كمعيدة في الجامعة الألمانية في القاهرة في كلية للعلوم التطبيقية والفنون.

وقد عملت كمصممة في العديد من مسلسلات الرسوم المتحركة في التلفزيون المصري.

تبحث خارج عملها عن تحديات وتجارب جديدة من خلال المشاركة في العديد من ورش العمل والأنشطة في مصر وفي الخارج.

تغطي هذه الأنشطة حبها للرسم المتحركة، بالإضافة الى رواية القصص والاضاحة.

لتعليق:

الحرية شيء ثمين ونادر جداً

تحتاج الى جهد كبير لفهمها على الطريقة الصحيحة.

كانت رسالتي في هذا العمل الفني نقل جهد أمي في تربيته وتعليمها لي معنى الحرية خلال حياتي كلها.

لقد عبّرتُ عن الحرية من خلال أجنحة، قد كانت أمي تحيك منذ ولادتي حتى كبرتُ حين أعطتني إيّاها.

شكراً لك أمي.

Paulina Michalska – uczennica klasy maturalnej Państwowego Liceum Plastycznego im. Erica Mendelsohna w Olsztynie. Komiksy są jej pasją od dzieciństwa. Już w szkole podstawowej podejmowała pierwsze próby tworzenia własnych prac. Mimo różnej tematyki, jaką się zajmowała, z czasem jej ulubioną stały się motywy autobiograficzne. Postanowiła je zawrzeć w komiksie, który powstał na warsztatach. Wciąż postrzega siebie jako początkującą autorkę, ale, tak, jak wspomniała w komiksie, ma już coś do powiedzenia i chce to przekazywać dalej. Zobaczmy co z tego wyniknie.

بولين ميخالسكا - طالبة ثانوية في مدرسة إريك مندلسون الوطنية العليا للفنون في أولشتين. تعشق الكوميكس منذ الصغرى حيث أقدمت في المدرسة الابتدائية على محاولاتها الأولى لإنشاء أعمالها الخاصة. على الرغم من اختلاف المواضيع التي تعاملت معها ولكنه مع مرور الوقت أصبحت السيرات الذاتية من مفضلاتها. قررت وضعها في اعمال الكوميكس، التي تم تطويرها في ورشات العمل. لا تزال ترى نفسها كمؤلفة مبتدئة، ولكن، كما ذكرت في الكوميكس، لديها بالفعل ما تقوله وتريد ارسال ذلك للغير. لنرى ماذا سيحدث لاحقاً.

Judyta Mierczak – absolwentka Ogólnokształcącego Liceum Sztuk Pięknych im. Juliana Fałata w Bielsku Białej i Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Od najmłodszych lat uwielbiała rysować. W liceum plastycznym po raz pierwszy zetknęła się z tkaniną artystyczną i do dziś uważa, że jest to jedna z najbardziej malarskich form w sztuce. Od czasów studiów duży wpływ na jej twórczość ma grafika warsztatowa. Komiksem zainteresowała się dzięki swojemu chłopakowi, dla niego wykonała swoją pierwszą pracę z tej dziedziny. Kolejny komiks, na podstawie powieści Chucka Wendinga, wykonała na konkurs, który udało się jej wygrać. Inspiracje do swoich prac czerpie głównie ze sztuki tattooatorskiej i ilustratorskiej. Jednym z jej ulubionych artystów jest John Kenn. Judyta mieszka i pracuje w Bielsku Białej.

KOMENTARZ

Komiks, który wykonałam na warsztatach, postanowiłam zadedykować mamie. Ona jest także jego bohaterką. Wydarzenia z życia mamy, które obserwowałam jako mała dziewczynka i które widzę obecnie, wywarły na mnie ogromny wpływ i w dużej mierze zaważyły na tym, kim dziś jestem i jaką drogą chcę w swoim życiu pójść. Komiks odnosi się też do ogólnej sytuacji kobiet uwięzionych w domach, przy dzieciach, na które społeczeństwo wywiera ogromną presję (moim zdaniem, mimo że żyjemy w XXI wieku, taka sytuacja występuje w małych miejscowościach i wsiach bardzo często).

Komiks opowiada także o uniwersalnej, bliskiej każdemu człowiekowi niezależnie od płci, wieku itp. idei, jaką jest poświęcenie i ofiara. Chciałabym jednak, żeby widz sam zinterpretował moją pracę.

Postanowiłam, że postacie będą ptakami, które są dla mnie symbolem wolności. Moje postacie niejednokrotnie łączą cechy ludzkie i zwierzęce. W swoich pracach używam pożółkłych starych papierów i tektur, mają one dla mnie większą siłę wyrazu niż biała kartka i są przyjemniejsze w dotyku. Inspiracjami, z których czerpałam tworząc komiks, są: tatuaże, fauna i flora, linoryty, komiksy, filmy, animacje i oczywiście mój ulubieniec – John Kenn.

Judyta Mierczak - a graduate of Visual Arts High School in Bielsko-Biała and a graduate of Silesian University in Cieszyn. She has loved drawing from her early childhood. At high school she experimented with artistic textiles and now she thinks that it is one of the most painting-like forms in art. Since her studies, graphic design has influenced her creations a lot. She got interested in comics thanks to her boyfriend, and she drew the first comics for him. Her following comics were based on Chuck Wending story and she did it for a competition that she won. She is inspired mainly by tattoo art and illustrations. John Kenn is her favorite artist. She lives and works in Bielsko-Biała.

COMMENT

I decided to devote the comics that I created at the workshops to my mother. She is also the main character of it. The events from her life that I observed as a child and I can see now, have influenced me a lot and to a great extent made me who I am today and what I choose in life. The work relates to the situation of women imprisoned at homes with children, oppressed by the society (in my opinion, despite the fact that we live in XXI century, such a situation is still present in small towns and villages). The comics speaks about the idea of sacrifice and devotion, which is universal for everyone regardless of one's sex or age. Nevertheless I would like the reader to interpret the artwork oneself. I have decided that the heroes are going to be birds because these animals symbolize freedom. Characters I draw very often have animal and human features. In my works I use yellow, old papers, because they speak stronger than a white sheet of paper and are nicer in touch. My inspirations for creating comics are: tattoos, flora and fauna, comics, movies, animations and my favourite - John Kenn.

يوديتا ميرتشاك - خريجة مدرسة جوليان فاوات للفنون الجميلة في بيلسكو بياوا وجامعة سيليزيا في تشيشين. احبت رسم منذ سن مبكر. إلتقت في مدرسة الفنون للمرة الأولى النسيج ومازال تعتقد أنه واحد من احلى أشكال الرسم في الفن. منذ وقت الدراسة كان للفنون التخطيطية تأثير كبير على اعمالها. اهتمت بالكوميكس بفضل رَجُلُها، وله أكملت أول عمل لها في هذا المجال. نفذت عملها الآخر، استنادا إلى رواية كتبها تشاك ويندينج ، وقدمته للمشاركة في مسابقة، والتي تمكنت من الفوز بها. تحب عملها بشكل رئيسي استنادا للوشم والتصوير. واحد من افضل الفنانين لها هو جون كين . تعيش وتعمل في بيلسكو بياوا.

تعليق

لقد قررت أن اهدي الى أمي الكوميكس الذي أتممته في ورشة العمل. وهي أيضا البطلة فيه . وقد كان لأحداث حياته التي شهدتها

كطفلة صغيرة والتي لازلت أراها، تأثيرا كبيرا علي وأثرت إلى حد كبير على من أنا اليوم وما الطريق الذي أريد أن اتخذه في الحياة. ينطبق الكوميكس أيضا على الوضع العام للمرأة المحاصرة في منازلها ، مع الأطفال ، والتي يضع المجتمع ضغوطا هائلة عليها (برأيي ، على الرغم من أننا نعيش في القرن الحادي والعشرين ، هذا يحدث في المدن الصغيرة والقرى) . يروي الكوميكس أيضا عن التفاني و التضحية، كفكرة مقربة من كل شخص بغض النظر عن الجنس ، والعمر، الخ. أود لو أن المشاهد حكم بنفسه عن عملي.

قررت أن الطيور ستكون الشخصيات لأنها بالنسبة لي رمزا للحرية . شخصياتي غالبا ما تجمع بين ميزات الإنسان والحيوان. استخدم في أعمالي الورق المصفر القديم والورق المقوى، حيث ان لديه بالنسبة لي قوة تعبيرية أكبر من الورق الابيض وهو ايضا ممتع للمس. الاشياء التي الهمتني وانا أولف الكوميكس هي: الوشم او التاتو والحيوانات والنباتات، والكوميديا ، وأشرطة الفيديو، والرسوم المتحركة ، وبالطبع المفضل - جون كين .

Dorota Mitreęa rysowaniem komiksów zajmuje się dopiero od roku, ale już nie może sobie bez nich wyobrazić życia. Jej komiksy to zazwyczaj krótkie, 5-stronicowe opowieści oparte na snach i przekształconych przygodach z życia. Dużą inspiracją jest dla niej kultura cyrkowa – nieodłączny element jej życia. Styl rysowania Doroty nawiązuje do dziecinnych rysunków, nasyconych prostotą i naiwnością, co w pewien sposób odzwierciedla jej osobowość. Rysuje komiksy zarówno czarno-białe, jak i kolorowe, przy użyciu neonowych kolorów.

KOMENTARZ

Komiks w humorystyczny sposób przedstawia urywki z życia kobiety prowadzącej działalność towarzyską. Pani PIMP potrafi dobrze zarządzać swoim biznesem i dbać o swoich pracowników, będąc jednocześnie docenianą i uwielbianą kobietą. Komiks ma na celu pokazanie w przerysowany sposób, że równouprawnienie powinno przebiegać we wszystkich aspektach życia, nawet tych nie do końca moralnych.

Dorota Mitreęa has been drawing comics for no longer then a year now, but she can not already imagine her life without it. Her comics are usually short, 5 page-stories based on dreams and transformed adventures from the real life. Circus culture is a big inspiration for her-unseparable element of her life. The style of her drawings resembles children's drawings, full of simplicity and naiveness, which somehow mirrors her personality. She draws black and white comics as well as colourful ones, in which she uses neon colors.

COMMENT

The comics shows in a humorous way glimpses of life of a woman running her own business. Mrs. PIMP is good at running it and can take a good care of her employees, she is appreciated and loved. The comics aims to show that equality should take place in all aspects of life, even those which are not so moral.

دوروتا ميترينجا - ترسم الكوميكس منذ عام واحد فقط، ولكن لا تستطيع أن تتخيل الحياة من دونها. الكوميكس عندها بالعادة ما يكون قصص قصيرة، من خمسة صفحات مبنية على الأحلام وتحويلات مغامرة في الحياة. ملهمة بشكل كبير بثقافة السيرك - وهو

جزءاً لا يتجزأ من حياتها. أسلوب رسم دوروتا يشير إلى الرسم الطفولي، مليء بالبساطة المشبعة والسذاجة، والتي تعكس في بعض الشيء شخصيتها. ترسم الكوميكس، سواء بالأبيض والأسود أو اللون، وذلك باستخدام ألوان النيون.

تعليق

يظهر الكوميكس بطريقة فكاهية مقتطفات من حياة امرأة تقود النشاط الاجتماعي. يمكن للسيدة إدارة عملها بشكل جيد ورعاية العاملين لديها، وبنفس الوقت تكون امرأة تستحق التقدير والاحترام. يهدف الكوميكس لإظهار أن المساواة ينبغي أن تؤخذ في جميع جوانب الحياة، حتى تلك التي لا أخلاقية لها تماماً.

Khadiga Mostafa - egipska artystka wizualna i projektantka mody. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w 2008 roku. Uczestniczyła w wielu wystawach, biennale i warsztatach w Egipcie i na świecie, a także w wielu kulturalnych i społecznych wymianach takich jak SWY (Ship of the World for Youth). Jest bardzo aktywna w dziedzinach związanych z malowaniem, ilustracją, fotografią, modą i grafiką użytkową, jest także blogerką. Jest członkinią Stowarzyszenia Ship for World Youth Alumni Association (SWYAA) i Egyptian Alumni Association for Ship for World Youth (EASWY).

Khadiga Mostafa - an Egyptian visual artist and fashion designer who graduated from the Faculty of Fine Arts in 2008. Participated in many exhibitions, biennales and workshops in Egypt and internationally as well as many cultural and social programs like SWY (Ship of the World for Youth). Doing many activities related to art such as painting, illustrating, photographing, fashion designing and graphic designing, as well as blogging. A part of the international *Ship for World Youth Alumni Association* (SWYAA) and *Egyptian Alumni Association for the Ship for World Youth* (EASWY).

خديجة مصطفى - فنانة تصويرية ومصممة أزياء مصرية. تخرجت من كلية الفنون الجميلة في عام 2008 وشاركت في العديد من المعارض، وورش عمل وبيناليات في مصر وعلى المستوى الدولي وشاركت في العديد من البرامج الثقافية والاجتماعية مثل SWY (سفينة العالم للشباب). تقوم بالعديد من الأنشطة المتعلقة بالفن مثل الرسم، والإيضاح، والتصوير الفوتوغرافي، وتصميم الأزياء والتصميم الجرافيكي، وكذلك المدونات. وهي عضو في منظمة السفينة الدولية لجمعية الشباب الخريجين (SWYAA) وجمعية الخريجين المصريين لسفينة شباب العالم (EASWY).

Adriana Palka - rodowita gdynianka, twórczyni komiksów i rysunków satyrycznych. Absolwentka legendarnego orłowskiego „Plastyka”, studiowała także historię sztuki na Uniwersytecie Gdańskim. Zajmuje się rzemiosłem artystycznym, łączy różne techniki. W swojej twórczości często interpretuje rzeczywistość z perspektywy „wewnętrznego dziecka” i nostalgicznej podróży w świat bajek. W 2011 brała udział w drugiej edycji warsztatów „Dziewczyny też rysują komiksy”. Kocha koty, swój introwertyzm, i wędrowki po gdańskich bunkrach.

Adriana Palka - born in Gdynia, author of comics and satire drawings. A graduate of the legendary Plastic Arts High School in Orłowo, later she studied Art History at the University of Gdansk. She is interested in crafts and combines many techniques in her artworks. Her creations interpret the reality from "the inner child" perspective and are a nostalgic journeys into the world of fairy-tales. In 2011 she participated in the second edition of the workshops "Girls draw comics".

too". She loves cats, her own introvertism and wandering around the bunkers in Gdynia.

أدريان باوكا - من مدينة جدينيا، مؤلفة رسوم وكوميكسات ساخرة.

تخرجت من معهد الأسطوري للفن في أورووفو ، ودرست أيضا تاريخ الفن في جامعة جدانسك. تهتم بالحرف اليدوي الفني، وتجمع بين العديد من التقنيات. في أعمالها غالبا ما تفسر الواقع من منظور "الطفل الداخلي" ورحلة الحنين إلى عالم الحكايات الخيالية.

في عام 2011، شاركت في النسخة الثانية من ورشات العمل "الفتيات أيضا ترسم الكوميكس".
تحب القطط، والانطواء الى نفسها الداخلية، والتجول في مخابئ جدينيا.

Aleksandra Przepiórka – studentka I roku grafiki na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Zajmuje się wieloma dziedzinami sztuki: projektowaniem graficznym, tworzeniem ilustracji, komiksów oraz grafiki koncepcyjnej. Chętnie się rozwija i dzieli z innymi swoją pasją, zaś jej marzeniem jest praca jako artysta koncepcyjny. Udziela się w Kole Naukowym tworzenia gier komputerowych „Level 0”. Ma na swoim koncie dwie wystawy, kilka warsztatów komiksowych oraz udział w wielu projektach. Jej prace można obejrzeć na stronie: przepiorkart.weebly.com.

Aleksandra Przepiórka – a first - year student at the Fine Arts Academy in Gdansk, Graphic Design Department. She mainly does graphic designs, illustrations, comics and conceptual graphics. She likes developing herself by sharing her passion with others. Her dream is to work as a conceptual artist in the future. She participates in Science Circle "level 0" creating computer games. She has had two exhibitions and participated in a couple of comics workshops and projects. Her works are displayed at: przepiorkart.weebly.com.

الكسندرا بشيبوركا - طالبة في السنة الاولى في الفنون التخطيطية في أكاديمية الفنون الجميلة في جدانسك. تتعامل مع العديد من أنواع الفن: التصميم الجرافيكي، وتأليف الرسوم التوضيحية، والكوميديا ومفهوم الرسم. سعيدة في عملها وتطورها وتبادلها مع الآخرين حبها، وحلمها هو العمل ك Concept Artist. تشارك في دائرة الطلاب العلمية لإنشاء ألعاب الكمبيوتر "Level 0". لديها في حسابها معارضان والعديد من ورش العمل للكوميكس والمشاركة في المشاريع. يمكن الاطلاع عملها على صفحة الإنترنت: przepiorkart.weebly.com.

Gehad el-Shaikh – egipska artystka, freelancerka, próbuje stworzyć tak wiele prac jak to tylko możliwe: od ilustracji do projektów kostiumów, malowania ciała i dekoracji. Opowiadanie to dla niej znacznie więcej niż tylko historia. Historia może być wglądem w zupełnie inny świat i może stwarzać okazję do zrozumienia emocjonalnej wartości innych ludzi. Komiksy to wizualne historie i każdy artysta uczestniczący w projekcie "Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji" ujawnił trochę o sobie samym i swoim świecie, otwierając się na innych.

Gehad el-Shaikh - a freelance Egyptian artist, trying to get to create as many artworks as possible, from illustration, to costume design, body painting and props. Storytelling means to her much more than just a story. The story can be an in-sight into an entirely different world and can open up chances to understand the emotional value of other people. Comics are visual stories

and each artist participating in „Women for Democratic (R)evolution” workshop in Poland revealed a little bit of herself and her world by opening up to each other.

جهاد الشيخ - مستقلة، فنانة مصرية، تحاول القيام بأكثر عدد ممكن من الاعمال الفنية، من بينها الإضاحة، وتصميم الملابس، والرسم على الجسد. تعني لها رواية القصص شيء أكثر بكثير من مجرد القصص نفسها. يمكن أن تكون القصة طريق إلى عالم مختلف تماما ويمكن أن تفتح فرص لفهم القيمة العاطفية لأي شخص آخر. الكوميكس هي قصص مصورة ولقد اكتشف كل فنان شارك في ورشة العمل "النساء من أجل الديمقراطية" في بولندا القليل عنها وعن عالمها من خلال التعارف على بعضهم البعض.

Lamis Solyman ukończyła Akademię Sztuk Pięknych na Wydziale Dekoracji Uniwersytetu Aleksandryjskiego w Egipcie w 2011 roku. Specjalizuje się w dekoracji filmowej i teatralnej. Od czasu ukończenia Akademii pracuje jako demonstratorka na Wydziale Dekoracji oraz scenografka. Jest reżyserką krótkometrażowych dokumentów. „W całej mojej pracy zawsze skupiam się na znakach i auto-filozofii moich postaci... co można powiedzieć, co trzeba powiedzieć i co musi być usłyszane... by oko usłyszało, a ucho zobaczyło... podążać za historią moich opowieści i moich bohaterów, a potem podjąć ich własną narrację poprzez obrazkowe detale... Coś co nazywam Modlitwą do Świata”.

Lamis Solyman graduated from the Faculty of Fine Arts, Décor Department, Alexandria University in Egypt in 2011. She is specialised in Cinema and Theatre Décor. Since her graduation she has been working as a demonstrator at the Faculty of Fine Arts Décor Department, freelance artist and scenography-production designer. She has also directed short documentaries. *In my whole work, I always focus on signs and self-philosophy of my figures... what can be said, what must be said and what must be "Heard" .. to make the eye hear, and the ear see... To follow the history of my stories and my stars and then pick up their own narrative to tell it throw the visual details... Something I call "Praying The Universe."*

لميس سليمان - تخرّجت من كلية الفنون الجميلة قسم الديكور، من جامعة الاسكندرية في مصر في عام 2011. تتخصّص في ديكور السينما والمسرح. تعمل منذ تخرجها كمساعد مدرّس في كلية الفنون الجميلة قسم الديكور، وهي فنانة مستقلة ومصممة سينوغرافيا الإنتاج. أخرجت أيضا أفلام وثائقية قصيرة. "أنا أركّز في كلّ عملي على العلامات والفلسفة الذاتية للشخصيات ... ما يمكن أن يُقال، ما يجب أن يُقال وما يجب أن يُسمع .. لجعل العين تسمع والأذن ترى ... ولمتابعة توارخ قصصي ونجومي ومن ثم التقاط الحكايا الخاصة بها وقصّها عن طريق التفاصيل البصرية ... شيء أسميه "صلاة الكون".

Natalia Uryniuk – ilustratorka i graficzka, studentka ostatniego roku grafiki na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Wystawy jej prac odbyły się między innymi w Singapurze, Pekinie, Porto i Berlinie. Laureatka stypendium Rektora dla najlepszych studentów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku oraz nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2013 roku dla najwybitniejszych studentów uczelni artystycznych w Polsce. Przewodnicząca Galerii Studenckiej Start w Gdańsku. W 2011 roku była stypendystką Escola Superior Artística do Porto w Portugalii. Finalistka Międzynarodowego Konkursu Ilustratorskiego Cocina de cuentos. Uwielbia podróżować oraz poznawać inne kultury. Obecnie pracuje nad ilustracjami do książek dla dzieci.

Natalia Uryniuk - an illustrator and graphic designer, a student of the last term of Graphic Design Department of the Fine Arts Academy in Gdansk. Her works were exhibited in Singapore, Beijing, Porto, Berlin. She is a laureate of scholarship for the best student of the Fine Arts Academy in Gdansk and she received a prize of the Ministry of Culture and Heritage in Poland in 2013 for the best student of arts schools in Poland. She is the chairperson of student's gallery "Start" in Gdansk. In 2011 she was a scholar of Escola Superior Arística do Porto in Portugal. She reached the finals of International Illustration Competition "Cocina de cuentos". She loves traveling and getting to know other cultures. Currently she is working on illustrations to books for children.

ناتاليا أوريانيك - مصورة ومصممة جرافيك، طالبة في السنة النهائية من التصميم الجرافيكي في أكاديمية الفنون الجميلة في جدانسك. عرضت أعمالها في سنغافورة وبكين وبورتو وبرلين. فازت في الجامعة بمنحة دراسية لأفضل طلاب أكاديمية الفنون الجميلة في جدانسك ووفازت بجائزة وزير الثقافة والتراث الوطني في عام 2013 للطلاب الأكثر تميزا بالفنون في بولندا. رئيسة معرض الطلاب ستارت في جدانسك. في عام 2011، تلقت منحة دراسية Escola Superior Artística الى بورتو في البرتغال. وصلت الى الدور النهائي في المسابقة التصميم الدولية Cocina de cuentos. تحب السفر والتعرف على الثقافات الأخرى. تعمل حاليا على رسوم توضيحية لكتب الأطفال.

Roksana Jędrzejewska-Wróbel – matka i gospodyni domowa, gdańszczanka i bezmięsna feministka. Doktor literaturoznawstwa i autorka scenariuszy, adaptacji teatralnych, piosenek, słuchowisk radiowych oraz ponad 20 książek dla dzieci, za które dostała wiele nagród. Najbardziej jednak ucieszyła ją nominacja do nagrody im. Hermenegildy Kociubińskiej, którą dostała za poczucie humoru. Poza tą prestiżową nominacją otrzymała też brązowy medal Zasługi dla Kultury „Gloria Artis”. Jest członkinią Polskiej Sekcji IBBY i Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Realizując z zapałem pasję pisarską, zupełnie zapomniała o swoim wielkim marzeniu, jakim zawsze było rysowanie. Biorąc udział w warsztatach „Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji” postanowiła je odkurzyć i zrobiła tym w swoim życiu prawdziwą rewolucję.

KOMENTARZ

ALBUM RODZINNY

(Zawadów 1935)

Moja babcia NIE MOGŁA być na chrzcie swoich dzieci. NIE MOGŁA, bo NIE WOLNO jej było wejść do kościoła po porodzie. Kobieta po porodzie była NIECZYSTA.

(Toruń 1956)

Moja mama BAŁA SIĘ, że ktoś zobaczy, że nie jest taka, jak być powinna. WSTYDZIŁA SIĘ tak bardzo, że zmieniła imię, a STRACH spakowała w eleganckie walizki.

(Gdańsk 1989)

Ja MIAŁAM DOŚĆ tego ciągłego POCZUCIA WINY.

(Bombaj, 2013)

Moja córka JEST WOLNA.

Roksana Jędrzejewska-Wróbel – a mother, a housewife, a meatless feminist coming from

Gdańsk. She is a PhD of Literature and an author of scripts, theater adaptations, songs, radio auditions and over 20 books for children for which she received numerous rewards. But most of all she is happy with a nomination for Hermenegilda Kociubińska prize which she received for her sense of humor. Besides that prestigious nomination she has received the brown "Gloria Artis" medal. She is a member of the Polish section of IBBY and a member of the Polish Writers Society. Following her writing passion she has forgotten her major dream of drawing. By participating in the workshops "Women for the democratic (r)evolution" she decided to dust-off the other dream and make a real revolution in her life.

COMMENT

FAMILY ALBUM

(Zawadów 1935)

My grandmother COULD NOT attend her children's baptism. SHE COULD NOT because she WAS NOT ALLOWED to enter the church after giving the birth. After the birth a woman is UNCLEAN.

(Toruń 1956)

My mother WAS AFRAID that someone would see that she was not what she should have been like. SHE WAS ASHAMED so much that she changed her name and she packed this FEAR in some elegant suitcases.

(Gdańsk 1989)

I WAS SICK of this continuous GUILT.

(Bombaj 2013)

My daughter IS FREE.

روكسانا يندجيوفسكا فروبل - أم وربة منزل، من جدانسك وأنثوية. لديها دكتوراه في الأدب ومؤلفة سيناريو، ومسرحيات، والأغاني، والمسرحيات الإذاعية وأكثر من 20 كتابا للأطفال، حصلت على العديد من الجوائز. أفرحها كثيرا ترشيحها لجائزة هيرمنجيلدا كوتشوبينسكا التي حصلت عليها لروح الدعابة. بالإضافة إلى هذا الترشيح المرموق، تلقت الميدالية البرونزية للمتميزين في الثقافة "Gloria Artis". هي عضو في قسم IBBY البولندي وجمعية الكتاب البولندية. رغم كاتبيتها بشغف وعشق، نست تماما حلمها الكبير، التي كان دائما الرسم. تشارك في ورشة عمل "نساء من أجل التطور الديمقراطي" وقررت نفص الغبار في حياتها نفذت ثورة حقيقية.

التعليق:

ألبوم العائلة

زافادوف 1935

لم تتمكن جدتي أن تكون موجودة على معمودية أطفالها. لم تتمكن، لأنه لم يسمح لها لدخول الكنيسة بعد الولادة. المرأة بعد الولادة كانت غير طاهرة.

(تورون 1956)

كانت والدتي خائفة من أن يرى أي شخص أنها ليست كما ينبغي أن تكون. خجلت من ذلك بكثير أنها غيرت اسمها، وظبت خوفها في حقائب .

(جدانك 1989)

كان لدي ما يكفي من الشعور المستمر بالذنب.

(بومباي 2013)

ابنتي حرة.

Marta Zabłocka - fotografka, rysownicza mniej lub bardziej wymyślonych historii. Autorka albumu "Znamy się tylko z widzenia". Wkrótce ukaze się kolejny komiks jej autorstwa. Współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz wydawnictwami. Prowadzi stronę zycie-na-kreske.blogspot.com. Ilustratorka m.in. "Cwaniar" Sylwii Chutnik. Zaangażowana w sprawy społeczne. Kiedy tylko może, jeździ rowerem oraz czyta książki. Bardzo lubi chodzić sama do kina. Kocha koty miłością tajemniczą i ponadgatunkową.

Marta Zabłocka – a photographer and a visual artist drawing more or less fancy stories. Author of an album "Znamy się tylko z widzenia". Her new comics is going to be published soon. She is cooperating with non-government organizations and publishers. She runs a website : <http://zycie-na-kreske.blogspot.com/>. Her illustrations have been recently published in "Cwaniary" by Sylwia Chutnik. She is engaged in social matters. Whenever she has time she rides a bike and reads books. She likes going to the cinema alone. She loves cats with a mysterious and over-species love.

مارتا زابووتسكا - مصورة، رسامة قصص أكثر أو أقل اختراعا.

صاحبة ألبوم "نحن نعرف بعضنا البعض عن طريق البصر" سيظهر لها قريباً كوميكس آخر.

تتعامل مع منظمات غير حكومية وبيوت نشر. تدير صفحة kreske.blogspot.com.

مصورة، "Cwaniar" سيلفيا خوتنيك .

تشارك في شؤون اجتماعية.

عندما تتاح لها الفرصة، تركب الدراجة وتقرأ الكتب.

تحب الذهاب وحدها وحدها الى السينما.

تحب القطط حباً غامض وغير مشبع.

Dorota Zaręba urodziła się z ołówkiem w ręku w roku 1985. Graficzka z zawodu z zamiłowaniem do detalu i przeplatania tego, co realne ze światem fantazji. Studiowała na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Wydziale Sztuk Pięknych, specjalizacja: grafika projektowa. W ramach wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus studiowała w Norwegii: Høgskolen i Oslo. Dyplom, powieść graficzną „En, to, tre”, obroniła z wyróżnieniem. Zajmuje się ilustracją, komiksem, grafiką. Mieszka w Göteborgu. Na stronie behance.net/Dorot można zobaczyć jej prace.

Dorota Zaręba was born with a pencil in her hand in 1985. A professional graphic designer

loving details and mixing reality with fantasy. She studied Graphic Design at the Fine Arts Department of Mikołaj Kopernik University in Toruń. She has also studied in Norway: in Hogskolen and Oslo within Erasmus students exchange. Her diploma, a graphic story "En, to, tre" received a distinction. She does illustrations, comics, graphics. She is currently living in Göteborg. Her works are displayed at: "www.behance.net".

دوروثي زربية - وُلدت وقلم الرصاص في يدها في عام 1985. مهنيتها مصممة جرافيك مع عاطفة للتفاصيل وخلق كل ما هو حقيقي بالعالم الخيالي. درست في جامعة نيكولاس كوبرنيكوس في كلية الفنون الجميلة، وتخصصت في تصميم الرسوم البيانية. درست في النرويج ضمن تبادل الطلاب في برنامج Erasmus في مدينتي هوجسكولن وأوسلو. دافعت بامتياز عن رسالتها التي كانت رواية مصورة بعنوان "En, to, tre". تهتم بالتوضيح، والكوميكس، والرسم. تعيش في غوتنبرغ. يمكن رؤية عملها على [.ehance.net/Dorot](https://www.behance.net/Dorot)

